

2005

Jaarverslag Commissaris van de Koningin

Jaarverslag Commissaris van de Koningin

De Commissaris op internet

Op de provinciale website staat een link naar de commissaris van de Koningin. Op deze pagina staat de nodige informatie over mijn ambt en daarnaast stel ik mij persoonlijk aan de bezoekers voor. Uiteraard is er ook ruimte voor werkgerelateerde zaken als openbare orde en veiligheid, representatie, speeches en publicaties en nevenfuncties.

Mijn website is te vinden op:

www.zeeland.nl/bestuur_organisatie/bestuur/cdk

Vragen naar aanleiding van dit jaarverslag of mijn website kunt u mij stellen via mijn e-mailadres:

wt.v.gelder@zeeland.nl

Colofon

Uitgave : Provincie Zeeland, mei 2006
In opdracht van De Commissaris van de Koningin, drs. W.T. van Gelder
Coördinatie drs. E.M. van Bostelen, Provincie Zeeland
Afdeling Kabinet,
Juridische zaken en Bestuursondersteuning
Foto omslag: Fuiken in Yerseke. *(Jaap Wolterbeek)*
Omslag en opmaak: Provincie Zeeland
Afdeling Informatievoorziening en Documentatie
Druk: LrO Drukkerij/Uitgever, Zierikzee

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Twee jaar 'doyen' van de Kring van commissarissen van de Koningin	7
2. Burgemeestersaangelegenheden	10
3. Gemeentebezoeken	12
4. Koninklijk Huis	14
5. Openbare Orde en Veiligheid	15
6. Representatie	29
7. Overige taken	32

Het huis van Thorbecke	7
Zonder wrijving geen glans	8
Een gewaarschuwd mens telt voor twee (over risicocommunicatie)	18
Zeeland, het tweede risicogebied in Nederland	23
Meer geld in het verschiet voor veiligheid Zeeland	24
Bijval voor plan oefencentrum	26
De Europese dimensie van veiligheid	27
Culturomslag in de schelpdiersector (over het Innovatieplatform Aquacultuur)	34
Europa en de Regio's	35

Provincie Zeeland

Inleiding

Interview met de pers. (foto: P.J. Mersie)

Voor u ligt mijn dertiende jaarverslag. Hierin doe ik u verslag van mijn werkzaamheden en activiteiten in 2005. Het accent ligt daarbij, net als in voorgaande jaren, op onderwerpen als mijn voorzitterschap van de Kring van de commissarissen van de Koningin, burgemeestersaangelegenheden, gemeentebezoeken, het Koninklijk Huis en representatie. En veel aandacht zal ook dit jaar weer uitgaan naar openbare orde en veiligheid.

Deze onderwerpen bieden meer dan voldoende stof om dit jaarverslag te vullen. Daarmee besef ik dat de veelheid aan werkzaamheden die ik jaarlijks verricht mij noodzaakt tot een korte en bondige rapportage. En dat kan soms ten koste gaan van een meer inhoudelijk inzicht in mijn activiteiten, dat ik u

eveneens met dit jaarverslag wil verschaffen. Ik heb er daarom voor gekozen in dit jaarverslag een aantal thema's uit te lichten. Thema's die mijn agenda het afgelopen jaar mede hebben bepaald. En thema's die in meer of mindere mate verband houden met grote gebeurtenissen en ontwikkelingen die in 2005 hebben plaatsgevonden, en waarvan u kennis heeft kunnen nemen in de pers.

Zo ga ik uitgebreid in op het belang van risicocommunicatie, een thema dat na de verwoestende effecten van de orkaan Katrina in Louisiana en Mississippi weer veel aandacht verdient. Deze ramp, in augustus 2005, schokte de wereld en zette ook onze eigen kwetsbaarheid voor het water weer hoog

op de agenda. Daarnaast onderstreepte zij de waarde van de kennis die wij in Zeeland bezitten als het gaat om waterbestrijding en beheersing.

Ook besteed ik aandacht aan Europa en de betekenis van de Europese Unie voor de regio's, in het bijzonder voor Zeeland. De Europese Unie lijkt in 2005 voorlopig een halt toegezegd, omdat op 1 juni een groot deel van de Nederlandse kiezers in het daarvoor uitgeschreven referendum tegen de, zogenoemde, Europese Grondwet, stemde, een paar dagen nadat de Fransen hen met een duidelijk 'Non' waren voorgegaan. De Europese Unie die ook voor Zeeland van grote betekenis is, voor de grensoverschrijdende samenwerking, de veiligheid en het milieu.

Verder ga ik in op enkele bestuurlijke ontwikkelingen, zoals de discussie over de bestuurlijke inrichting van Nederland, over 'het huis van Thorbecke'. In het hoofdstuk Burgemeestersaanlegenheden sta ik stil bij de ontwikkelingen rond de gekozen burgemeester, waarover minister De Graaf in maart struikelde omdat de noodzakelijke wijziging van de Grondwet niet de vereiste tweederde meerderheid in de Eerste Kamer had gekregen. En, minder zichtbaar, misschien, maar relevant voor mijn functioneren als commissaris van de Koningin in het duale stelsel, is de aanbieding in december van het rapport 'Zonder wrijving geen glans' geweest, het rapport van de Commissie evaluatie provinciale dualisering.

Een bijzonder positieve gebeurtenis was het bezoek op 10 juni van Hare Majesteit Koningin Beatrix aan Zeeland in het kader van haar zilveren regeringsjubileum. Dit bezoek kreeg een vervolg in de Zeelandmaand, die in het teken stond van de band van Zeeland met het Koninklijk Huis. Over deze en andere gebeurtenissen kunt u in dit verslag lezen.

Hoewel het buiten het directe kader van dit jaarverslag valt, permitteer ik me tot slot nog een opmerking over het rijke culturele leven in Zeeland. In 2005 hebben wij in onze provincie weer kunnen genieten van een aantal grote Zeeuwse culturele evenementen zoals Film by the Sea en natuurlijk het Zeeland Nazomer Festival (ZNF), dat het unieke Zeeuwse landschap als inspiratiebron en decor gebruikt voor zijn voorstellingen. Het Nazomer Festival, waarbij ook mijn vrouw als voorzitter van de Stichting ZNF nauw betrokken is, is in 2005 zelfs gekozen tot beste regio-evenement van Nederland. Deze evenementen leveren mijns inziens een belangrijke bijdrage aan de toegankelijkheid en de uitstraling van onze provincie. Zij zetten Zeeland op de kaart en dat vervulde mij ook het afgelopen jaar weer met gepaste trots.

Dit gezegd hebbende, nodig ik u uit kennis te nemen van mijn dertiende jaarverslag. Ik vertrouw erop dat u hiermee een goed beeld krijgt van mijn activiteiten in het afgelopen jaar.

W. T. van Gelder

Twee jaar 'doyen' van de Kring van commissarissen van de Koningin

Sinds september 2003 ben ik de langst zittende commissaris van de Koningin. Dit brengt de 'titel' doyen met zich mee. De doyen is de voorzitter van de Kring van commissarissen van de Koningin.

Deze Kring komt in een maandelijkse vergadering bijeen en dient onder meer als klankbord voor provinciale aangelegenheden en onderlinge informatie-uitwisseling. Daarnaast wordt de

Kring, als collectief, ingezet om de provinciale belangen te dienen en te vertegenwoordigen tegenover andere overheden en belangengroepen. Om die reden hecht ik aan een goede voorbereiding van de maandelijkse bijeenkomsten.

Tijdens mijn doyenschap is de Kring van commissarissen steeds meer een begrip geworden. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het feit dat ministers in toenemende mate bereid

'HET HUIS VAN THORBECKE'

Discussie over het Middenbestuur

In 1848 is door de liberale voorman Thorbecke de bestuurlijke inrichting van Nederland vormgegeven. Dit stelsel wordt wel vergeleken met een huis met drie verdiepingen: rijk, provincie, gemeente. Sinds de jaren zestig is er steeds meer discussie ontstaan over de indeling langs deze hiërarchische lijn. De discussie spitst zich daarbij vooral toe op de plek en de rol van de provincie en heeft veelvuldig geleid tot schijnoplossingen, zoals overeenkomsten, convenanten, regio's, WGR+ en zelfstandige bestuursorganen. Al deze oplossingen hebben steeds slechts de druk van de ketel weten te halen en de discussie doen luwen. Ze hebben echter ook geleid tot 'bestuurlijke drukte', wat periodiek weer nieuwe discussie uitlokte. De onvrede over de inrichting van het bestuur is door schijnoplossingen nooit volledig weggenomen met als gevolg dat de discussie voortdurend opnieuw de kop opsteekt. Uitspraken als 'het huis van Thorbecke staat op instorten' of 'is toe aan een grondige verbouwing' zijn de afgelopen jaren weer aan de orde van de dag.

Voor mij is de inrichting van ons bestuur in drie lagen (rijk, provincie, gemeente) een vanzelfsprekendheid. Het gat tussen beleid en uitvoering is in een land als Nederland te groot om zonder extra bestuurslaag overbrugd te worden. De keuze voor een officiële middenlaag (de provincie) is dan in verband met de democratische legitimatie te verkiezen boven oplossingen als regio's en gemeenschappelijke regelingen. Het algemene idee van een huis dat over de gehele linie uit drie verdiepingen bestaat, moet naar mijn mening echter worden bijgesteld. De provincies zijn slechts op een aantal terreinen zeer actief. Het gaat dan met name om beleid op het terrein van Landbouw, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Verkeer en Waterstaat. Op de overige beleidsterreinen speelt de provincie een beperkte rol en deze verschilt ook nog vaak per provincie.

De provincie blijkt als gesprekspartner vaak noodzakelijk om op regionaal niveau zaken te kunnen realiseren. De provincie kan door de inzet van haar samenbindende vermogen bruggen bouwen tussen gemeenten, die er zelf gezamenlijk niet uitkomen.

Tot slot is er nog het internationale aspect. Een Vlaamse gemeenschap doet geen zaken met tien verschillende gemeenten en dit geldt in nog sterkere mate voor de regering van één van de Duitse Bundesländer. Ook Europa legt in haar beleid in toenemende mate nadruk op de regio's en zal dus bij de uitvoering van haar beleid vooral het contact zoeken bij het middenbestuur. Dit roept overigens wel de vraag op wat de schaalgrote van dit middenbestuur zou moeten zijn. In vergelijking met het Vlaamse Gewest en de Duitse Bundesländer zijn de Nederlandse provincies te klein om een speler van belang te zijn in dit krachtenveld. Vandaar dat voor dergelijke dossiers een indeling in landsdelen (bundeling van provincies) goed zou zijn. Op dit moment werken de zuidelijke provincies al samen op diverse terreinen. In een artikel dat ik samen met de provinciesecretaris heb geschreven, hebben wij de mogelijkheid geopperd samen te werken in een geografisch, demografisch, sociaal economisch en ruimtelijk samenhangend gebied: de Rijn-Schelde Delta. Het meest heldere profiel in dit opzicht biedt een samenwerking tussen Zeeland en delen van zuidelijk Zuid-Holland, westelijk Noord-Brabant en de Belgische provincies Oost- en West-Vlaanderen.

zijn tot een gesprek met onze Kring, zodat zij hun beleid kunnen toelichten en, wanneer nodig, de hulp van de commissarissen kunnen inroepen.

De commissarissen gebruiken hun maandelijkse bijeenkomsten, bij gelegenheid, ook om ervaringen en informatie uit te wisselen met het Interprovinciaal Overleg (IPO). Bijvoorbeeld om te bezien waar beide 'instituten' elkaar wederzijds kunnen versterken. In 2005 hebben het IPO en de Kring elkaar onder meer gesproken in het kader van de discussie over het middenbestuur. Op deze discussie wordt in een uitgelicht kader nader ingegaan.

Het afgelopen jaar zijn diverse belangrijke dossiers in de Kring aan de orde gesteld die vervolgens onderwerp van gesprek waren in het reguliere overleg met de minister van Binnenlandse Zaken, dat op de maandelijkse bijeenkomst volgt.

Belangrijke dossiers in 2005

Openbare orde en Veiligheid

- Rapport Commissie Leemhuis: evaluatie politieorganisatie;

- Rapport Commissie Koetje: communicatie bij rampen;
- Terrorismebestrijding;
- Indiening gemeentelijke rampenplannen;
- Rapport Commissie Alders: interbestuurlijk toezicht en handhaving;
- Beleidsplan crisisbeheersing.

Bestuur

- Invoering gekozen burgemeester;
- Discussie middenbestuur;
- Proeve van een nieuw ambtsinstructie voor de commissarissen van de Koningin;
- Rapport Commissie Hermans: evaluatie provinciale dualisering.

Overig

- Toekomst viering 4 en 5 mei;
- Afschakel en herstelplannen energieleveranties in crisissituaties;
- Vogelgriep.

'ZONDER WRIJVING GEEN GLANS'

Rapport van de commissie evaluatie provinciale dualisering

In december 2005 heeft de commissie evaluatie provinciale dualisering een rapport over de doeltreffendheid en de effecten van de dualisering aan de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties overhandigd. Deze commissie Hermans stelt onder meer dat de commissaris van de Koningin op principiële gronden geen voorzitter meer hoort te zijn van de Provinciale Staten (PS). Een benoemde commissaris zal boven de partijen moeten staan en over interventiemogelijkheden moeten beschikken.

Ik verkies de stellingname van prof. Elzinga in het Rapport van de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie. Als voorzitter van de Staten heb ik een zekere distantie richting de partijpolitieke verhoudingen in Provinciale Staten. Die distantie maakt het voor mij mogelijk om mijn rol als coördinator en procesbewaker van besluitvorming binnen en tussen Gedeputeerde Staten (GS) en PS te spelen. Dit eigenstandige karakter van mijn ambt maakt het ook mogelijk dat de verschillende rollen van voorzitter van GS, voorzitter van PS en mijn rol als rijksorgaan in één ambt kunnen worden verenigd. Naar mijn mening is aan deze samenbindende kwaliteit bestuurlijk en maatschappelijk grote behoefte.

In 2005 hebben er negen statenvergaderingen plaatsgevonden. Als voorzitter van het Presidium heb ik deze vergaderingen voorbereid met de statengriffier en alle fractievoorzitters. Vanuit die rol heb ik ook een bijeenkomst geleid tussen de gedeputeerden en de voorzitters van de statenfracties over de voortgang van de dualisering. Daarbij heb ik aandacht gevraagd voor een duidelijke rolverdeling tussen GS en PS. Vanuit mijn rol als voorzitter van PS hecht ik aan een voor de burger zichtbare politiek in de plenaire statenvergaderingen. In het afgelopen jaar is daar met de Staten en de statengriffier veel in geïnvesteerd.

In het verslagjaar is één van de speerpunten het duaal debatteren. Als voorzitter ben ik een groot voorstander van het bevorderen van het politiek debat in de vergaderingen van PS. Met de filosoof Jürgen Habermas ben ik ervan overtuigd dat politieke beslissingen legitiem zijn wanneer ze het resultaat zijn van een debat. Daarbij is pluralisme een voorwaarde voor het democratisch politieke proces. Het is in dat debat, met ruimte voor het standpunt van gedeputeerden en statenleden, waarin ik mijn rol als voorzitter vervul en heb mogen vervullen.

Vergadering van Provinciale Staten. (foto: Statengriffie)

Over deze dossiers hebben de commissarissen van de Koningin een gezamenlijke mening gevormd. En op enkele dossiers heeft dat belangrijke resultaten opgeleverd. Zo is in het dossier crisisbeheersing mede dankzij de inspanningen van met name commissaris van de Koningin in de provincie Groningen, de heer Alders, begin 2006 een doorbraak bereikt. De commissarissen van de Koningin behouden tijdens regionale rampen en crises hun doorzettingsmacht als de bestuurders er onderling niet uitkomen.

Om u een indruk te geven wat enkele dossiers behelzen die in de Kring zijn besproken, zijn twee onderwerpen uitgelicht, te weten het rapport over provinciale dualisering en de discussie over het middenbestuur.

Naast de bovengenoemde dossiers zijn ook onderwerpen besproken in thema-bijeenkomsten, waarvoor voorafgaand aan iedere vergadering een uur is gereserveerd. Met verschillende

externe gasten is gesproken over uiteenlopende onderwerpen. In het kader van deze thematische bijeenkomsten hebben wij gesproken met de dames Albayrak (directeur COA), Dekker (minister VROM) en Leemhuis (voorzitter commissie evaluatie dualisering gemeentebestuur) en met de heren Brinkman (voorzitter project Andere Overheid), Nicolai (staatssecretaris voor Europese Zaken) en Hendriks (lid van de commissie evaluatie politieorganisatie).

Voorts hebben wij, net als voorgaande jaren, gesproken met een delegatie van het College van Procureurs-generaal en met een delegatie van het bestuur van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters.

Burgemeestersaangelegenheden

Algemeen

In maart 2005 struikelde minister de Graaf over 'de gekozen burgemeester' omdat de daarvoor noodzakelijke wijziging van de Grondwet niet de vereiste tweederde meerderheid in de Eerste Kamer had gekregen. De voortvarendheid die de minister op dit dossier aan de dag had gelegd maakte plaats voor een wonderlijke stilte. Wat als een zaak van de hoogste urgentie werd gepresenteerd bleek een onderwerp waarover nog alles behalve eenstemmigheid bestond. Dit bevestigde de stelling dat staatkundige hervorming in ons land een zaak van lange adem is.

Zoals ik meermalen heb betoogd vind ik de positie, taak en het functioneren van de burgemeester vele malen belangrijker dan de aanstellingswijze. Naar mijn overtuiging dient de aanstellingswijze geënt te zijn op de gewenste taken en verantwoordelijkheden van de burgemeester en niet andersom. Iedere gemeente verdient een goede burgemeester, ongeacht of deze benoemd of gekozen is. Daaraan wil ik blijven werken.

Terugkijkend op 13 jaar betrokkenheid bij burgemeestersbenoemingen neem ik een golfbeweging waar. Door de gemeentelijke schaalvergroting verdween de dorpsburgemeester die als fulltimer ook met politieke portefeuilles was belast. Vervolgens verscheen de burgemeester die naast zijn wettelijke taken vrijwel uitsluitend een boegbeeldfunctie vervulde. De burgemeestersfunctie leek te marginaliseren.

Twee ontwikkelingen keerden het tij: het toenemende belang van de handhaving van de openbare orde en veiligheid, traditioneel de core business van de burgemeester, en daarnaast diende het dualisme zich aan. In dat kader kwam de burgemeester als voorzitter van de raad enerzijds en als voorzitter van het college anderzijds in een centrale positie te verkeren. De burgemeester werd meer en meer een procesmanager.

Inmiddels wordt bij vrijwel elke burgemeestersvacature gebruik gemaakt van een uniforme lijst met competenties. Opmerkelijk vind ik dat in vrijwel alle gevallen het vermogen om als verbinder op te treden bovenaan staat, of zoals burgemeester Cohen het zegt: "de boel bij elkaar houden". Dat klinkt simpel maar dat is het allerminst. In de eerste plaats heeft het dualis-

me zich nog niet allerwegen gezet. Wrijvingen, misverstanden, onenigheid en regelrechte conflicten lijken eerder te zijn toegenomen dan afgenomen getuige het grote aantal wethouders dat er in het afgelopen jaar de brui aan heeft gegeven en het toenemende aantal burgemeesters dat in de problemen is gekomen. Verder vinden wat wij landelijke problemen noemen, bijvoorbeeld het minderhedenvraagstuk, sociale achterstand, criminaliteit en veiligheid hun wortels of hun afspiegeling in de lokale samenleving.

Bruggen bouwen en conflicten bezweren, coördineren en communiceren; het hoeft niet te verbazen dat ook zonder politieke portefeuilles de burgemeester de handen vol heeft en in hoge mate bepalend is voor het bestuurlijk klimaat in een gemeente. Gaat het met de burgemeester goed dan gaat het met de gemeente goed; gaat het de burgemeester slecht dan gaat het ook de gemeente niet goed.

De Zeeuwse praktijk

Tegen die achtergrond is bij alle Zeeuwse gemeenten het besef doorgedrongen dat het selecteren van een nieuwe burgemeester van grote betekenis is en daarom een degelijke aanpak behoeft. Ik ben zeer content over de manier waarop men te werk gaat. Vrijwel elke vertrouwenscommissie oefent van tevoren onder leiding van externe deskundigen. Vervolgens neemt men uitgebreid de tijd om sollicitanten aan de tand te voelen, met een van tevoren afgesproken taakverdeling en evaluatiemethode. Ten slotte wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van een assessment als hulpmiddel bij het bepalen van de definitieve keuze. Het is in de loop der tijd gebleken dat vertrouwenscommissies veel van elkaar kunnen leren. Vandaar dat ik hun van harte adviseer ervaringen uit te wisselen.

Ik durf de stelling aan dat er een direct verband bestaat tussen de kwaliteit van de procedure en de kwaliteit van degene die uiteindelijk benoemd wordt. Het is dus voor iedere gemeente de moeite waard om er maximale energie in te steken. Daarom wordt los van de rituele dans om de direct of indirect gekozen burgemeester doorgewerkt aan verbeteringen in de huidige benoemingsprocedure, waarmee steeds beter gestalte wordt gegeven aan de algemene wens dat kwaliteit belangrijker is dan politieke kleur.

Zonder enig voorbehoud meen ik dat Zeeland over een uitstekend burgemeesterscorps beschikt. Ik beschouw het als een positief signaal dat in het afgelopen jaar geen enkele Zeeuwse burgemeester in majeure bestuurlijke problemen is gekomen. Verheugd ben ik over het feit dat de burgemeesters elkaar steeds beter weten te vinden. Zij vormen vaak de voorhoede van verdere intergemeentelijke en regionale samenwerking. Ook bij de burgemeesters onderken ik een groeiend zelfbewustzijn met een kritische ondertoon. Het zal duidelijk zijn dat ik samenwerking en goede onderlinge verhoudingen van het allergrrootste belang acht. Daaraan zal ik in 2006 blijven wer-

ken, in de hoop dat wij slechts oefenend rampen hoeven te bestrijden en niet in de praktijk.

Contacten met burgemeesters

Zoals bekend voer ik gesprekken met burgemeesters één jaar na benoeming, drie jaar na benoeming en, na zes jaar, ten behoeve van herbenoeming. In dit kader heb ik tijdens de verslagperiode gesprekken gevoerd met de burgemeesters van Noord-Beveland, Middelburg, Borsele, Vlissingen, Goes, en Tholen.

Mutaties	<ul style="list-style-type: none"> • De heer A. Verbree, burgemeester van Reimerswaal, heeft per 1 maart 2005 (vervroegd) zijn functie neergelegd. In de hierdoor ontstane vacature is per 1 mei 2005 de heer A.J. Huisman, voormalig wethouder van Delfzijl, benoemd. • Per 1 oktober 2005 heeft mevrouw A.C. de Bruijn, burgemeester van Veere, eveneens haar werkzaamheden als zodanig beëindigd. De procedure voor de benoeming van een nieuwe burgemeester kon nog voor het einde van 2005 worden afgerond. Per 16 januari is de heer drs. R.J. van der Zwaag, wethouder van Venlo, in deze functie benoemd.
Herbenoemingen	<ul style="list-style-type: none"> • Per 1 mei 2005 is de heer drs. D.J. van der Zaag opnieuw benoemd tot burgemeester van Goes. • Mevrouw A. van Dok-van Weele werd per 1 juni 2005 herbenoemd als burgemeester van Vlissingen. • Inmiddels is de procedure voor de herbenoeming van de burgemeester van Tholen (per 1 juli 2006) gestart.
Sollicitaties	<ul style="list-style-type: none"> • Zes maal heb ik aan een ambtgenoot inlichtingen verstrekt over een inwoner van de provincie Zeeland die naar het burgemeestersambt van een gemeente elders in Nederland solliciteerde.

Gemeentebezoeken

In het kader van mijn ambtsinstructie breng ik, als rijksorgaan, regelmatig bezoeken aan de binnen de provincie gelegen gemeenten. Het afgelopen jaar zijn bezoeken gebracht aan de gemeenten Terneuzen (27 juni), Sluis (2 november) en Vlissingen (5 december).

Hoewel het afleggen van gemeentebezoeken één van mijn wettelijke taken is, hebben zij geen strikt formeel karakter. Het zijn bezoeken waarbij ik in de gelegenheid ben mij nader over actuele zaken binnen een gemeente te laten informeren. Daarnaast zijn de bezoeken wederzijds van belang voor het instandhouden van de goede relatie. Om u een beeld te geven van een gemeentebezoek, zijn de programma's van deze bezoeken hieronder beknopt in de kaders weergegeven.

Naast deze gemeentebezoeken leg ik jaarlijks ook verschillende, veelal aan een thema gerelateerde werkbezoeken aan gemeenten af. Dit zijn bezoeken die ik, bij gelegenheid, samen met het College van Gedeputeerde Staten afleg. Het afgelopen

Programma bezoek gemeente Terneuzen 27 juni 2005

- Ontvangst
- Bespreking:
 - Bestuurlijke relatie provincie-gemeente;
 - Externe veiligheid;
 - Samenwerking waterschap;
 - Politiewerkplan en wijkbeheer.
- Rondrit door de gemeente
Tijdens de rondrit is o.a. gesproken over:
 - Samenwerking bedrijfsleven-brandweer;
 - Ontwikkeling Scheldeboulevard/veerhaven;
 - Vrijtijdscentrum Koegorspolder;
 - Verdeling subsidiegelden kunst en cultuur;
- Bezoek YARA
- Bezoek Sportcentrum Vliegende Vaart

YARA Sluiskil. (foto: Hans Kooyman)

Programma bezoek gemeente Sluis 2 november 2005

- Ontvangst
- Bespreking:
 - Handhaving en gedoogbeleid gemeente;
 - Rampenplan gemeente Sluis;
 - Grensoverschrijdende samenwerking;
 - Samenwerking in waterketen;
 - Provinciaal cultuurbeleid;
 - S.v.z.: drie jaar na de herindeling;
 - Uitvoering gebiedsplan
- Bezoek project Breskens
- Bezoek Deltahoek, Breskens: Hall Spar
- Bezoek Medisch Centrum Het Zwin

jaar heb ik onder meer werkbezoeken gebracht aan de gemeente Middelburg (nieuwe stadskantoor), aan Yerseke (aquacultuur en zilte landbouw), Veere (Neeltje Jans) en het Verdrongen Land van Saeftinghe in Zeeuws-Vlaanderen.

Omgekeerd worden gemeenten ook voor bijeenkomsten bij de provincie uitgenodigd. Zo heb ik jaarlijks met het College van Gedeputeerde Staten een overleg met de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten, en heb ik in december een bijeenkomst belegd met de Zeeuwse burgemeesters om, bij de presentatie

Programma bezoek gemeente Vlissingen 5 december 2005

- Ontvangst
- Bespreking:
 - Souburg-Noord;
 - Tuindorp;
 - Sportboulevard;
 - Middengebied;
 - Bunkerterrein;
 - Centrum;
 - Spuikom;
 - Kenniswerf;
 - Spieghelkwartier (ontwikkeling KSG-terrein)
- Rondleiding stadhuis
- Lunch

Tijdens de lunch is o.a. gesproken over:

 - Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
 - Zeeuws maritiem MuZEEum;
 - Dualisme;
 - Openbare ordebeleid.
 - Bezoek Ter Reede: Nieuwbouw
 - Bezoek KSG-terrein: Timmerfabriek

van de Risicokaart, te spreken over het belang van risicocommunicatie in de rampenbestrijding.

Het Zwin. (foto: Jaap Wolterbeek)

Koninklijk Huis

In het kader van mijn functie ben ik betrokken bij verschillende Koninklijke aangelegenheden. Zo heb ik regelmatig contact met leden van de Koninklijke familie en adviseer ik Hare Majesteit de Koningin over de verlening van onderscheidingen en predikaten.

Contacten met leden van de Koninklijke familie

Jaarlijks vertegenwoordig ik de provincie op de nieuwjaarsreceptie van Hare Majesteit de Koningin. En ook voor Prinsjesdag op de derde dinsdag van september, de opening van het parlementaire jaar, worden de commissarissen van de Koningin uitgenodigd. Dit soort gelegenheden is uitermate geschikt om contacten te onderhouden, omdat er een breed scala van aanwezigen is.

Een hoogtepunt in mijn contacten met de Koninklijke familie in 2005 was het (zilveren) jubileumbezoek van de Koningin aan de provincie. Hierover wordt verslag gedaan in hoofdstuk 6, Representatie.

Koninklijke onderscheidingen

In 2005 werden 203 decoratievoorstellen door mij behandeld. Hiervan zijn inmiddels 60 voorstellen gehonoreerd en 6 afgevoerd. Over de overige voorstellen wordt in 2006 een beslissing genomen. Van het genoemde aantal zijn 101 voorstellen in het kader van een algemene decoratiegelegenheid behandeld.

Predikaat "Koninklijk"

Het predikaat "Koninklijk" is tijdens de verslagperiode niet verleend of bestendigd. Dit predikaat kan door Hare Majesteit de Koningin worden verleend aan verenigingen of ondernemingen die tenminste 100 jaar bestaan en op hun gebied een eerste dan wel zeer vooraanstaande plaats innemen.

Recht tot het voeren van het Koninklijk Wapen met de toevoeging "Bij Koninklijke Beschikking Hofleverancier"

Dit predikaat is bedoeld voor het Midden- en Kleinbedrijf. Om hiervoor in aanmerking te kunnen komen moeten ondernemingen eveneens ten minste honderd jaar bestaan en in de

gemeente of regio een duidelijk vooraanstaande plaats innemen. Tijdens de verslagperiode is het predikaat verleend aan Van der Straaten Aannemingsgroep B.V. te Hansweert en aan V.O.F. Slagerij Bouwense te Kortgene.

Koninklijk Wapen met de toevoeging "Bij Koninklijke Beschikking Hofleverancier"

Aan Van der Straaten Aannemingsgroep B.V. is ter gelegenheid van haar honderdjarig bestaan een mooi artikel gewijd in het Zeelandboek: 'Van der Straaten, honderd jaar bouwen in water, klei en zompige bodems' (Zeelandboek, ZL-9, 2005). In dit artikel schetst Kees Bos een stukje geschiedenis van het Zeeuwse Midden- en Klein Bedrijf en van verschillende Zeeuwse waterwerken. Het is een 'verhaal van werkers in water en wind', van kanalen en sluisen, dat ik iedereen aanraad.

Koninklijke Erepenning

De Koninklijke Erepenning kan door Hare Majesteit de Koningin worden verleend aan verenigingen of instellingen die tenminste 50 jaar bestaan, een algemeen erkende plaats innemen en zich op hun terrein hebben onderscheiden. In 2005 is deze Erepenning verleend aan Muziekvereniging "Luctor et Emergo" te Renesse, Muziekvereniging "O.N.D.A." te Ritthem en de Schietvereniging Domburg.

Openbare orde en veiligheid

Algemeen

In 2005 hebben verscheidene incidenten een behoorlijk stempel gedrukt op de werkzaamheden van het cluster Openbare Orde en Veiligheid. Niet alleen gaat het daarbij om de incidentenbestrijding zelf, ook de nasleep, evaluaties en politieke aandacht hebben veel tijd gekost.

Tegelijkertijd is er projectmatig gewerkt én is er resultaat bereikt met onder andere het Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio (OORW), waarmee de hulpverleningsproblematiek in Zeeland hernieuwde aandacht heeft gekregen bij de landelijke politiek. Het Europese project AWARE, waarover ik in mijn vorige jaarverslag rapporteerde, is van start gegaan en een voorstel voor het project Chain of Safety is bij het Europese programma Interreg ingediend. De risicokaart is gepresenteerd en ook het project risicocommunicatie is gestart. Het project Nafase is afgerond en het project inzake de Port security is volop in ontwikkeling. Het rampbestrijdingsplan hoogwater is afgerond en in september door de Zeeuwse burgemeesters ondertekend.

Ook hebben in 2005 verschillende oefeningen plaatsgevonden, waaronder de Nationale Stafoefening nucleair (NSOn) op 25 mei. In de aanloop naar deze oefening heeft een aanzienlijk opleidings- en oefeningstraject plaatsgevonden om de medewerkers van het Provinciaal Coördinatiecentrum (PCC) te trainen.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Met ingang van 1 juli 2006 moeten er in Nederland 25 Veiligheidsregio's zijn gevormd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de basis-eisen geformuleerd waaraan deze regio's moeten voldoen. In Zeeland is het afgelopen jaar voortvarend gewerkt aan de totstandkoming ervan.

Eind 2005 leek er echter een bestuurlijk probleem te ontstaan. De minister van BZK heeft mij daarom verzocht samen met alle Zeeuwse burgemeesters uitleg te komen geven over de stand van zaken. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 19 januari 2006. Het gesprek heeft mijns inziens twee effecten. Enerzijds

Vastgelopen containerschip Fowairet, Westerschelde. (foto: Fotostudio Dieleman Terneuzen i.o.v. Multraschip Towage & Salvage)

Incidenten 2005

- **februari**
 - Brand bij Seaway Chemical Processing in Vlissingen.
- **mei**
 - Aanvaring tussen de tankers Phoenix Beta en Isargas, Westerschelde.
- **augustus**
 - Grote brand in Stekene.
- **september**
 - Vastlopen containerschip Fowairet, Westerschelde.
- **oktober**
 - Lekkende olietank in Beveren;
 - Vastlopen tanker Philipp Esberger, Westerschelde.
- **november**
 - Stroomuitval in Hulst en Reimerswaal a.g.v. extreme weersomstandigheden.

is de minister persoonlijk geïnformeerd over de stand van zaken in Zeeland en heeft hij zich bereid verklaard tijdens de overgangperiode (personele en financiële) hulp te bieden. Anderzijds scheidt het gesprek ook verplichtingen voor de Zeeuwse bestuurders. Alle burgemeesters hebben toegezegd dat voor 1 juli 2006 de Veiligheidsregio formeel rond zal zijn en zal voldoen aan de 9 basiseisen.

Plantoetsing

Samen met Gedeputeerde Staten van Zeeland ben ik wettelijk verantwoordelijk voor de toetsing van gemeentelijke rampenplannen, calamiteitenplannen en het regionaal beheersplan

9 basiseisen Veiligheidsregio:

- Verdere regionalisering van de brandweer;
- Integratie besturen regionale brandweer en GHOR;
- Regionalisering van de beheersaspecten van de rampenbeheersing;
- Verplichte bestuurlijke samenwerking van regionale brandweer en GHOR met politie;
- Doorzettingsmacht van het regionaal hulpverleningsbestuur;
- Versterken bevoegdheden van de regionaal commandant brandweer;
- Pro-actie en preventie (adviesrol regio);
- Versterking GHOR;
- Financieringssysteem.

rampenbestrijding. Voor het toetsen van rampbestrijdingsplannen ben ik alleen verantwoordelijk.

Op grond van de op 1 juli 2004 in werking getreden Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (Wkr), zijn dit jaar een groot aantal plannen getoetst. De Wkr heeft het provinciaal toezicht in de vorm van toetsing een steviger fundament gegeven. Er is een beleid- en beheerscyclus ingevoerd, die de actualiteit van alle plannen beter moet waarborgen en structureren. Concreet betekende dit voor 2005 dat alle gemeenten verplicht waren voor 1 juli 2005 hun gemeentelijk rampenplan ter toetsing aan te leveren, dat voor alle veiligheidsrapportageplichtige inrichtingen voor 1 juli 2005 een rampbestrijdingsplan diende te worden opgesteld en dat voor 1 juli 2005 een regionaal beheersplan rampenbestrijding moest worden ingediend. Naast deze plannen werd het rampbestrijdingsplan Hoogwater formeel bekrachtigd, werd een eerste concept van het rampbestrijdingsplan Westerschelde opgesteld en werden calamiteitenplannen van de waterschappen beoordeeld.

In totaal zijn getoetst:

- 13 rampenplannen,
- 2 calamiteitenplannen,
- 7 rampbestrijdingsplannen, en
- het regionaal beheersplan rampenbestrijding.

Gelijktijdig met de invoering van de Wkr is ook het Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding van kracht geworden. In dit besluit zijn de criteria beschreven voor de toetsing van de gemeentelijke en regionale plannen rampenbestrijding. Voorheen werden de wettelijke voorschriften nader ingevuld met een toetsingskader dat in interprovinciaal verband was afgestemd. Door het opnemen van deze toetsingskaders in een algemene maatregel van bestuur is de grondslag voor de toetsing versterkt.

Rampenplannen

Over het algemeen zijn de rampenplannen verbeterd ten opzichte van de versies van 2004. Alle plannen voldoen aan de wettelijke eisen en vele zaken uit de toetsing van 2004 worden opgepakt. Niettemin blijkt, uit de huidige toetsing, dat gemeenten in hun plannen nog de nodige slagen moeten maken. Zo is er onder andere aandacht gevraagd voor:

- een goede risico-inventarisatie,
- een piketregeling,
- het afvaardigen van een liaison naar het regionaal operationeel team, en
- het verbeteren van de gemeentespecifieke invulling van het plan en oefenen.

Kerncentrale Borssele. (foto: Jaap Wolterbeek)

Voor het realiseren van het gemeentelijk rampenplan is een model-rampenplan opgesteld. Dit model is door alle gemeenten gehanteerd en op de lokale omstandigheden afgestemd.

Positief in de planvorming vind ik de steeds verdergaande samenwerking tussen overheden en hulpverlenende diensten. Alle plannen hebben een multidisciplinair karakter. Ten tijde van een ramp- en/of crisissituatie is een goede samenwerking tussen betrokken partners cruciaal. De goede samenwerking tussen de Zeeuwse overheden en hulpdiensten in de planfase beschouw ik als waardevol en zal een adequate bestrijding van een ramp of crisis zeker ten goede komen. Ook is men bezig met het opzetten van deskundigenpools om tijdens rampsituaties te kunnen blijven beschikken over voldoende bekwaam personeel.

Calamiteitenplannen

Samen met Gedeputeerde Staten van Zeeland heb ik in 2005 het calamiteitenplan van het waterschap Zeeuwse Eilanden en het calamiteitenplan van het waterschap Zeeuws Vlaanderen

getoetst. De bevindingen van beide plannen zijn positief. Als verbeterpunt is de samenwerking met andere actoren binnen de hulpverleningsketen aangedragen. Beide waterschappen hebben de interne organisatie goed op orde, maar de samenwerking met bijvoorbeeld gemeenten kan concreter worden vormgegeven.

Rampbestrijdingsplannen

De ontwikkeling van rampbestrijdingsplannen voor veiligheidsrapportage-plichtige (vr-plichtige) inrichtingen, waarin per risico de gevolgen van een calamiteit zijn beschreven, is een moeizaam proces. Voor 1 juli 2005 zou voor 17 inrichtingen een rampbestrijdingsplan moeten worden aangeleverd. In 2005 heb ik slechts voor 7 inrichtingen de plannen ontvangen en beoordeeld. In mijn rapportage over 2004 heb ik reeds aangegeven dat door een beperkte capaciteit binnen de met rampbestrijding belaste organisaties in Zeeland het veel tijd kost om deze plannen te ontwikkelen en vast te stellen. Hierin is nog geen verandering opgetreden. Inmiddels heeft de Regionale Brandweer Zeeland een project opgezet om voor 1 juli 2006 alle rampbestrijdingsplannen te verwezenlijken. Dit

‘EEN GEWAARSCHUWD MENS TELT VOOR TWEE’

Toespraak van de commissaris van de Koningin, drs. W.T. van Gelder

Hogeschool Zeeland, Lectoraat Veiligheid, 15 juni 2005

Dames en heren,

Mij is gevraagd vanavond een bijdrage te leveren aan de discussie over de vraag of de risicokaart zinvol is voor de veiligheid van de burger. Dat is niet de eerste keer. En zolang veiligheid hoog op de politieke agenda staat, waarschijnlijk ook niet de laatste.

De grote aandacht voor dit onderwerp in de politiek en de media maakt dat de toon in de discussie al snel wordt gezet door ‘one-liners’. Een bekende is bijvoorbeeld dat de kaart een ‘hitlijst’ zou bieden aan terroristen. Dat is natuurlijk een pakkende uitspraak, maar zoals zo vaak met ‘one-liners’: te simpel. Ik wil de gedachteswisseling over de risicokaart daarom graag in een breder perspectief plaatsen. Daarmee hoop ik u, voor zover nodig, tot een meer afgewogen oordeel te bewegen.

In de discussie over de risicokaart spelen mijns inziens twee aspecten een rol die de kern van het veiligheidsbeleid raken. Communicatie en vertrouwen. In het belang van mijn betoog wil ik eerst eens stilstaan bij het laatste. Ik heb het dan over het vertrouwen tussen de overheid en de burger. Over en weer.

Het zal u niet ontgaan zijn dat het vertrouwen van de burger in de overheid onder druk staat. Burgers hebben genoeg van de bemoei- en regelzucht. Dat is één van de redenen dat de overheid zich terugtrekt. Dit gebeurt op verschillende terreinen, zoals in het openbaar vervoer, de zorg en bij de nutsvoorzieningen. En in het algemeen kan gezegd worden dat de overheid streeft naar minder regels. Volgens sommigen gaat dit zo ver dat zij vrezen voor een terugkeer van de nachtwakerstaat. Kort gezegd, een zo klein mogelijke overheid die alleen zorgdraagt voor collectieve goederen als veiligheid, het rechtssysteem en het bestuur. De burger moet voor zijn welzijn en welvaart in toenemende mate weer vertrouwen op de ‘onzichtbare hand’ van de markt. Wat je ook vindt van deze ontwikkeling, zij is van grote betekenis voor de verhouding tussen de overheid en de burger. En daarmee ook voor het vertrouwen en de communicatie tussen die twee.

Paradoxaal genoeg, zal de overheid het bestaande wantrouwen bij veel burgers niet weg kunnen nemen door zich eenvoudig terug te trekken. Veel burgers zijn opgegroeid in de verzorgingsstaat en met het idee van een maakbare samenleving. Daardoor bestaan er nog steeds verwachtingen die de overheid nu niet (meer) waarmaakt. De burger was eraan gewend dat er een overheid was die hem van de wieg tot het graf verzorgt. Nu op een groot aantal terreinen de markt het overneemt, kan dit leiden tot de conclusie dat je niet meer op de overheid kunt bouwen of vertrouwen. Mensen missen de bescherming waarvoor de verzorgingsstaat garant stond.

Een ander gevolg van de terugtrekkende overheid is dat het vertrouwen in de burger een vereiste is geworden. Het vertrouwen dat de burger het zelf wel redt. Dat de burger zelf het beste in staat is zijn eigenbelang te verdedigen. En dat dat bovendien ons gemeenschappelijk belang dient. Dat wordt wel eens vergeten, maar een kleine, teruggetrokken overheid en een toenemende zelfredzaamheid van de burger gaan hand in hand. Ik zeg dat hier in het algemeen. Natuurlijk is het zo dat de overheid nog steeds sociale vangnetten biedt. Maar bij de meerderheid van de burgers zal een beroep worden gedaan op die zelfredzaamheid.

Een derde en laatste punt is dat wij ons moeten afvragen of een steeds kleiner wordende overheid een goede voedingsbodem is voor sterke leiders. Ik denk het niet. Ik denk dat het omgekeerde waar is. En dat terwijl de roep om leiderschap steeds luider wordt, zeker als we het hebben over het waarborgen van de veiligheid. We hebben dat geluid ook weer gehoord rond het referendum over de Europese grondwet.

Deze drie aspecten van de terugtrekkende overheid - het wantrouwen in die overheid, de zelfredzaamheid van de burger en zwak leiderschap - zijn van grote betekenis voor het overheidsoptreden in de crisis- en rampenbestrijding.

En daarmee kom ik op communicatie. Communicatie is naar mijn mening de sleutel om het vertrouwen in de overheid te herstellen. De overheid kan zich op bepaalde terreinen wel terugtrekken, maar zeker op het gebied van veiligheid moeten burgers op hun bestuurders kunnen blijven bouwen en vertrouwen. Zij moeten zien dat de overheid iets doet. Heldere communicatie is daarom van het grootste belang.

Communicatie en openheid zijn ook voorwaarden voor een overheid die een beroep wil doen op de zelfredzaamheid van de burger. Om dat beroep te kunnen doen moet de overheid de burger deelgenoot maken van de risico's die er in zijn omgeving bestaan.

Ook al hebben zij het liefst niets met dit soort dingen te maken; het is een verantwoordelijkheid van de overheid dat zijn inwoners zich van die risico's bewust zijn. Dat voorkomt verrassingen, zoals in Enschede. En het stelt de burger in staat zich voor te bereiden, zodat hij weet wat hij moet doen in het geval van een crisis. Zelfredzaamheid stelt wel eisen aan communicatie. Zij moet volledig, duidelijk en tijdig zijn.

Tot slot kom ik dan op het punt van leiderschap. In geval van een ramp of een crisis hebben we behoefte aan krachtig leiderschap. Als er storm uitbreekt willen we allemaal een sterke kapitein op het schip. Zoals ik al zei, dat is lastig bij een overheid die zich terugtrekt. Maar ik denk dat het zorgen van duidelijkheid over de activiteiten van de overheid een begin is van sterk leiderschap.

Dames en heren,

Met een omweg ben ik aanbeland bij het beantwoorden van de vraag: is de risicokaart een zinvolle bijdrage aan de veiligheid van de burger? Het zal u niet verbazen dat mijn antwoord daarop 'ja' is.

De risicokaart laat aan de burger zien dat de overheid wat doet voor zijn veiligheid. Naast de risico's zelf, informeert de kaart de burger ook over maatregelen die zijn genomen om die risico's te beperken en de gevolgen ervan te beheersen. De risicokaart geeft achtergrondinformatie over rampenplannen en rampbestrijdingsplannen. De kaart laat zien dat, ook al trekt de overheid zich op andere terreinen terug, zij op het gebied van veiligheid haar verantwoordelijkheid neemt. Dat moet een basis zijn voor vertrouwen.

De risicokaart verschaft openheid en geeft inzicht in de risico's in de woonomgeving. Zo stelt de risicokaart de burger beter in staat zichzelf te redden. De overheid kan geen beroep doen op de zelfredzaamheid van de burger en hem tegelijkertijd de toegang tot relevante informatie ontzeggen. De risicokaart is een handzaam instrument om de burger te informeren.

Verder is de kaart een effectief hulpmiddel voor bestuurders zelf en de operationele diensten. De kaart kan gebruikt worden voor de toetsing van veiligheidsaspecten bij nieuwe projecten en voor de voorbereiding op taken in het kader van de rampenbestrijding. Maar zij moet vooral duidelijkheid bieden. Juist op een terrein als veiligheid is dat geboden. En dat geeft in ieder geval een basis voor effectief leiderschap.

Ik hoop dat ik daarmee een bevredigend antwoord op de vraag heb gegeven. Maar ik wil nog twee opmerkingen maken. De overheid treedt met de risicokaart transparant en actief naar buiten. Dat is van belang, omdat goede risicocommunicatie ervoor zorgt dat de communicatie in tijden van crisis soepel kan verlopen. Een gewaarschuwd mens telt immers voor twee.

Voor wat betreft de 'hitlijst'. Dit soort termen creëert denk ik vooral angst. Dat helpt niet. Zoals ik heb aangegeven bestaan er voldoende redenen om juist aan het vertrouwen tussen de burger en de overheid te werken. Over en weer. Het vacuüm dat is ontstaan door de zich terugtrekkende overheid maakt ruimte voor overspannen verwachtingen en de exploitatie van angst en wantrouwen. Met goede communicatie (en leiderschap) moeten wij ons daartegen teweerstellen. Openheid, bijvoorbeeld in de vorm van de risicokaart, kan daaraan bijdragen.

project ondersteunt de provincie met een financiële stimuleringsregeling. De achterstand zal voor 1 juli 2006 zijn weggevoerd.

Rampbestrijdingsplan Hoogwater

In september 2005 is het rampbestrijdingsplan Hoogwater door alle burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten bekrachtigd. In dit plan zijn de voorbereide besluiten en maatregelen bij een dreigende of feitelijke overstroming als gevolg van hoogwater, een dijkdoorbraak of het niet meer functioneren van een waterkering opgenomen. Daarnaast is in het plan een nadere uitwerking van de bestuurlijke en operationele coördinatie tussen de betrokken actoren (gemeenten, waterschappen, regionale hulpverleningsdiensten en provincie) weergegeven. Mede met het oog op het verleden en de geografische ligging van Zeeland is een dreigende overstroming niet ondenkbaar. Een goede en adequate organisatie van deze calamiteit is daardoor zeer noodzakelijk. Gekoppeld aan dit rampbestrij-

dingsplan is het programma EDSS (Evacuation Decision Support System) ontwikkeld. Het EDSS is een ondersteunend programma waarmee op gestructureerde wijze de evacuatie van een bepaald grondgebied inzichtelijk kan worden gemaakt. Het belangrijkste doel van dit programma is het besluitvormingsproces te vereenvoudigen.

Rampbestrijdingsplan Westerschelde

Het rampbestrijdingsplan Westerschelde beschrijft de scenario's van scheepvaartongevallen die op de Beneden-Zeeschelde en de Westerschelde kunnen plaatsvinden. Op basis van deze scenario's is de organisatie van de hulpverlening beschreven in termen van de 'hulpvraag' en het gewenste 'hulpaanbod' om de gevolgen van het ongeval adequaat te beperken en te bestrijden. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de melding, de alarmering, de opschalingstructuur in België en Nederland, alsmede aan de wederzijdse coördinatie, informatievoorziening, verbindingen en hulpverlening.

Verkeer in de Westerscheldetunnel. (foto: Jaap Wolterbeek)

Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding

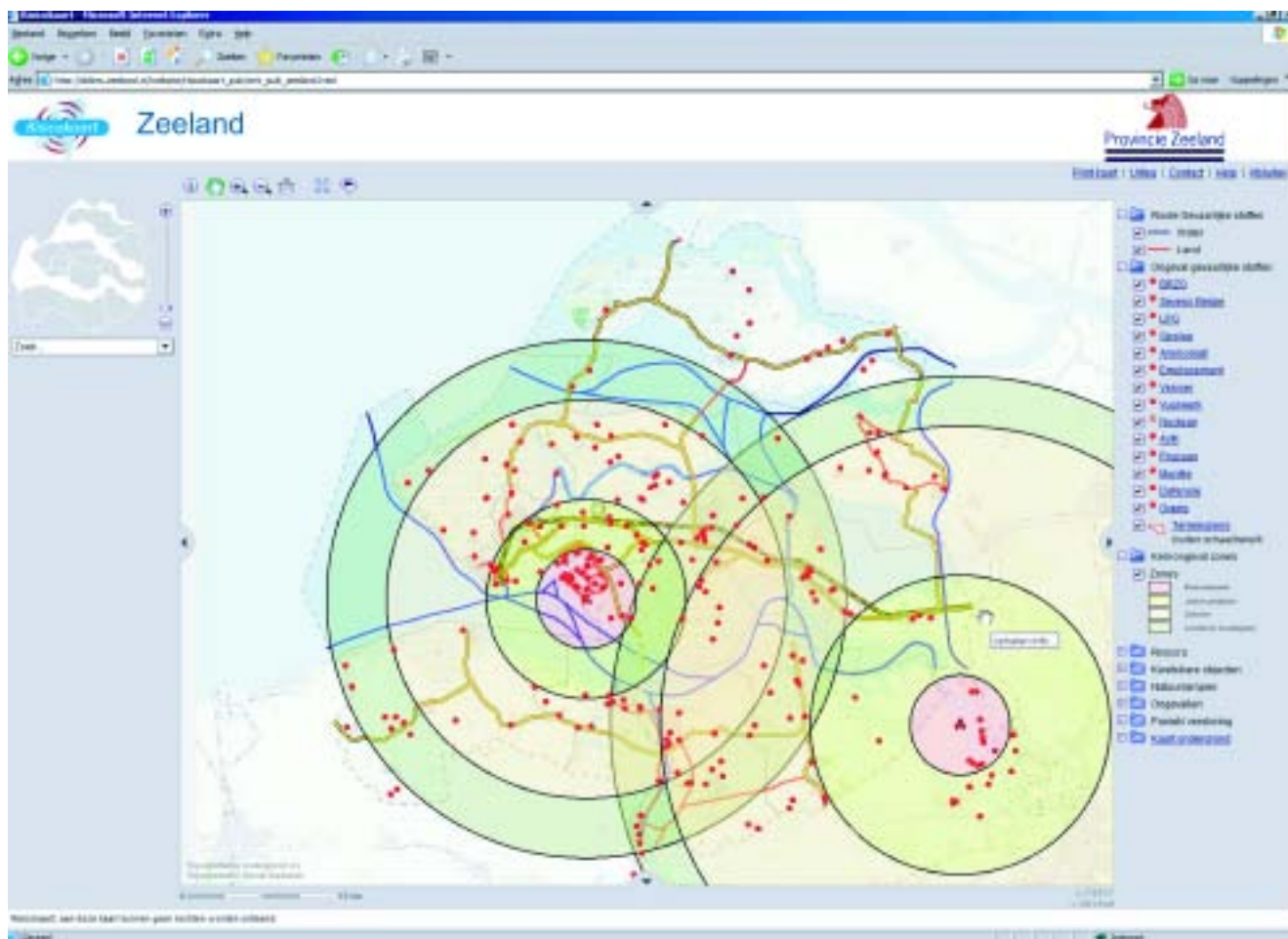
In het kader van de Wkr stelt de regio Zeeland tenminste één maal per vier jaren een regionaal beheersplan rampenbestrijding vast, waarin de regio een uiteenzetting geeft van de multidisciplinaire voorbereiding van de rampenbestrijding. De toetsingsresultaten van het op 16 juni 2005 vastgestelde beheersplan zijn teleurstellend. De inhoud van het plan is erg mager en het ambitieniveau te laag. Om die reden is er een stappenplan ontwikkeld, dat moet voorkomen dat het beheersplan 'een papieren tijger' blijft, en dat handvatten biedt voor de verdere, dynamische ontwikkeling van de planmatige voorbereiding van de regionale rampenbestrijding.

Risicokaart Zeeland

De risicokaart informeert inwoners en beleidsmakers over risico bronnen en kwetsbare objecten in Zeeland en 15 kilometer over de provinciegrens. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om mogelijke ongevallen op weg, water en spoor, overstromingen, natuurbranden en kwetsbare objecten zoals scholen en ziekenhuizen.

In 2005 hebben gemeenten, rijkswaterstaat, de provincie en de hulpdiensten nauw samengewerkt aan de realisering van de risicokaart Zeeland. Onder leiding van burgemeester Kramer van Kapelle, heeft een projectgroep de nodige gegevens geïnventariseerd, verzameld en ingevoerd. Omdat de risicokaart vooral een communicatiemiddel is, is er tevens een communicatiestrategie ontwikkeld. In de campagne 'Focus op veiligheid' zullen de inwoners van Zeeland nader geïnformeerd worden over de veiligheidsvraagstukken, de maatregelen die de overheid treft om de veiligheid in Zeeland te vergroten en hun eigen taken en verantwoordelijkheden. Op deze manier zal getracht worden om de zelfredzaamheid van de Zeeuwse inwoners ten tijde van (mogelijke) calamiteiten te vergroten. Deze campagne zal in 2006 van start gaan.

De Zeeuwse risicokaart is tijdens een officiële bijeenkomst op 14 december 2005 'on-line' gegaan (www.zeeland.nl/loket/risicokaart/index). Hiermee is de kaart echter nog niet af. In 2006 zal door alle betrokken partijen door worden gewerkt aan de verdere professionalisering van de risicokaart.

De kaart is tot stand gekomen na de Vuurwerkkramp in Enschede, in mei 2000. Vrij snel na de ontploffing bleek dat bij burgers en overheden informatie ontbrak en de afstemming niet goed was. Provincies, gemeenten en het ministerie van BZK hebben afgesproken dat er een uniform landelijk model voor de risicokaarten zou worden ontwikkeld. Dit model is medio 2003 opgeleverd en sindsdien hebben alle twaalf provincies samengewerkt aan de verdere implementatie ervan.

Kwaliteitsborgingsysteem rampenbestrijding Zeeland

In mijn voorgaande jaarverslagen heb ik steeds melding gemaakt van het door Provinciale Staten van Zeeland ingestelde Kwaliteitsborgingsysteem rampenbestrijding Zeeland. Met de invoering van dit systeem hebben gemeenten, waterschappen, rijkswaterstaat en provincie afspraken gemaakt dat jaarlijks per organisatie minimaal één bestuurlijke multidisciplinaire oefening 'geaudit' zal worden door de onafhankelijke Q(uality)-organisatie. De resultaten van deze audits worden uiteraard in auditrapporten opgenomen en de Q-organisatie bewaakt vervolgens ook de verbeterpunten.

Tevens maakt de Q-organisatie een analyse van de gezamenlijke verbeterpunten en stelt die ter discussie in het jaarlijks Veiligheidscongres. In 2005 heeft dit congres plaatsgevonden op 10 november in Terneuzen.

Het afgelopen jaar konden helaas minder audits plaatsvinden dan in voorgaande jaren omdat de Nationale Staf oefening Nucleair (NSOn) een zodanig beslag legde op de betrokken operationele diensten dat de bestuurders zich genoodzaakt zagen een aantal oefeningen op te schorten. Wat daar ook van zij, de NSOn is uiteraard wel geaudit en ik koester de hoop dat in 2006 een inhaalslag gemaakt kan worden ten aanzien van de bestuurlijke oefeningen.

Binnen het Kwaliteitsborgingsysteem is afgesproken dat de Q-organisatie ook daadwerkelijke grote calamiteiten audit. Om die reden is de Q-organisatie dan ook ingezet om onder meer het incident met de Fowairet in september te evalueren.

Oefeningen

Provinciaal Coördinatiecentrum

Het Provinciaal Coördinatiecentrum (PCC) is in 2005 een aantal malen bijeen geweest voor oefeningen, maar ook voor de afhandeling van een aantal daadwerkelijke incidenten. Tijdens het incident met het containerschip Fowairet en gedurende de stroomstoringproblematiek op 25 en 26 november is het PCC volledig operationeel geweest.

Om goed te kunnen handelen tijdens dergelijke incidenten is het van groot belang om regelmatig multidisciplinair te oefenen. De afgelopen jaren heeft de provincie Zeeland onder

andere deelgenomen aan een interprovinciale oefencyclus, welke werd begeleid door het NIBRA. De laatste oefening uit deze cyclus heeft plaatsgevonden op 7 december 2005. Tijdens deze oefening stond een incident met drinkwaterbesmetting centraal. Inmiddels is besloten om ook in 2006 en 2007 vanuit Zeeland deel te nemen aan een interprovinciale oefencyclus.

Nationale Staf oefening nucleair

Op 25 mei 2005 heeft de Nationale Staf oefening nucleair (NSOn) plaatsgevonden rondom een denkbeeldig incident in de kerncentrale in de gemeente Borsele. Een groot aantal Zeeuwse en landelijke overheidsorganisaties heeft deelgenomen aan deze grootschalige rampoefening. Ik juich het vanzelfsprekend toe dat een dergelijke grootschalige oefening rondom een nucleair incident heeft plaatsgevonden.

Het heeft mij echter ontstemd dat de oefening, totaal onverwacht, vroeg in de avond op rijksniveau werd stilgelegd. Hierdoor is in mijn visie de bestrijding van een nucleaire emissie onvoldoende geoefend en heeft de 'tweede shift' maar beperkt kunnen oefenen. Daarnaast vind ik de systeemevaluatie, die naar aanleiding van de oefening is opgesteld door de ministeries van BZK en VROM, te positief van toonzetting. Een aantal van de geconstateerde knelpunten gedurende de oefening krijgen binnen de systeemevaluatie niet de aandacht die ze verdienen. Het gaat hierbij met name om:

- de structuur van de kernongevallenbestrijding,
- de communicatiestructuur tussen de diverse overheidsorganen, en
- de publieke voorlichting.

Het is van belang dat de betrokken overheden gezamenlijk de leerpunten uit de NSOn oppakken en er voor zorgdragen dat de kernongevallenbestrijding ook de komende jaren de nodige aandacht blijft krijgen. De bovengenoemde aandachtspunten zijn, door middel van een brief van het College van Gedeputeerde Staten, kenbaar gemaakt aan de ministers van BZK en VROM.

Project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding in de Westerschelderegio

In juni 2005 is de eindrapportage van het project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio (OORW) schriftelijk aangeboden aan de ministers van BZK en VenW. In dit project is onderzoek gedaan naar de discrepantie tussen de hulpvraag en het hulpaanbod in de Westerschelderegio. Het onderzoek vloeit voort uit een bestuurlijk overleg over de brandweerbijstand in de Westerscheldetunnel en is begeleid door een multidisciplinaire projectgroep, waarin alle Zeeuwse partners binnen de rampenbestrijding vertegenwoordigd waren.

Er is aandacht geschonken aan vijf onderwerpen:

- de Westerschelde en aanliggende wateren,
- de Westerscheldetunnel,
- industriële objecten,
- nucleaire objecten, en
- de hoofdlandtransportassen.

Bij de uitwerking van deze 'sporen' is door de betrokken Zeeuwse bestuurders bewust gekozen voor realistische scenario's. Hieronder worden scenario's verstaan (van incidenten) die zich tenminste eenmaal per jaar voordoen in de Westerse Wereld. Een voorbeeld van zo'n realistisch scenario is een aanvaring tussen twee zeeschepen op de Westerschelde met brand tot gevolg.

Verdeling van rijksmiddelen

Een belangrijke conclusie van het OORW is dat Zeeland wordt geconfronteerd met een veelheid aan risico's op een beperkt aantal inwoners. Dit is relevant, omdat de verdeling van rijksmiddelen in het kader van de rampenbestrijding juist gerelateerd is aan inwonersaantallen. Hulpvraag en hulpaanbod zijn daardoor niet goed op elkaar afgestemd. Inmiddels is door de

minister van BZK toegezegd om een onderzoek uit te voeren naar deze verdeling van de rijksmiddelen.

Westerschelde

Verder is met betrekking tot de hulpverlening en de rampenbestrijding op de Westerschelde door de ministers van BZK en VenW onderkend dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie. Besloten is om in 2006 dit spoor, gezamenlijk met de beide ministeries, verder uit te werken. Hierbij zal met name aandacht worden geschonken aan

- het opstellen van een bestuurlijk convenant, waarbij nadrukkelijk zal worden gekeken naar de rol van rijkswaterstaat bij de hulpverlening en rampenbestrijding op het water,
- de ontwikkeling van een systematiek voor het snel en betrouwbaar beschikbaar krijgen van ladinggegevens,
- inzicht in het benodigde materieel, financiële middelen en menskracht om adequaat te kunnen optreden op de Westerschelde, en
- het vastleggen van bestuurlijke afspraken over vluchthavens en aanlandingsplaatsen.

Westerscheldetunnel

De ministers onderschrijven de conclusie in de eindrapportage

'ZEELAND, HET TWEDE RISICOGEBIED IN NEDERLAND'

Eindrapportage Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio

In termen van risico's heeft de provincie Zeeland een 'bijzondere signatuur'. In de Eindrapportage van het project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio (OORW) worden drie geografische locaties en drie infrastructurele werken genoemd die een verhoogd risico met zich meebrengen. Dit zijn:

- de kanaalzone met de haven van Terneuzen,
- het industriegebied Vlissingen-Oost/Borsele-West,
- de grote waterwegen,
- de kerncentrales in Borsele en het Belgische Doel,
- de Westerscheldetunnel, en
- de landtransportassen.

Volgens de rapportage is de Westerschelderegio hiermee de enige regio buiten de Randstad waarin een dergelijke grote opeenstapeling van risico's plaatsvindt. De situatie is vergelijkbaar met een regio als Rotterdam-Rijnmond.

Daar komt bij dat Zeeland in het zomerseizoen grote aantallen toeristen herbergt en relatief slecht toegankelijk is omdat de provincie maar één 'levensader' heeft: de A58. Dit betekent dat lokale overheden in de cruciale beginfase van een ramp op de eigen hulpdiensten zijn aangewezen en er een relatief lange tijdspanne kan zitten tussen het inroepen van externe hulp en de daadwerkelijke aanwezigheid van die hulp.

Omdat het aantal inwoners in een gebied primair bepalend is voor de financiering van rijkswege van hulpverleningsvoorzieningen, krijgt Zeeland, gegeven haar relatief lage inwonertal en de aanwezige risico's, geen proportionele ondersteuning van het rijk. Hierdoor kan het zijn dat het hulpaanbod (dat met het aantal inwoners in een gebied correspondeert) niet aansluit op de hulpvraag. Die vraag wordt immers mede bepaald door de aanwezige risico's in het gebied.

van het OORW-project dat de veiligheidsvoorzieningen in de Westerscheldetunnel primair een verantwoordelijkheid zijn van de gemeenten Borsele en Terneuzen en de NV Westerscheldetunnel. In 2006 zullen de genoemde partijen proberen hierover overeenstemming te bereiken en tot duurzame afspraken te komen.

Oefencentrum

In dit kader wil ik nog opmerken dat een deel van de kosten waarmee de beide gemeenten worden geconfronteerd worden veroorzaakt door de noodzaak van oefenen in Zwitserland. Dit zou mogelijk ondervangen kunnen worden door te investeren in een tunneloefencentrum in Zeeland. Een dergelijk oefencentrum kan worden benut voor allerhande vraagstukken rondom tunnelveiligheid en dient in mijn visie een internationaal karakter te krijgen. In 2006 zal ik mij inspannen om een dergelijk centrum binnen de provincie Zeeland te realiseren. De uitwerking van de overige drie sporen van het project

OORW is primair een verantwoordelijk van de lokale overheden en operationele diensten in Zeeland. Waar nodig is de provincie Zeeland natuurlijk bereid om faciliterend op te treden.

Grensoverschrijdende samenwerking

Algemeen

Grensoverschrijdende samenwerking op het terrein van de openbare orde en veiligheid in de Euregio Scheldemond (het grondgebied omvattend van de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland) is door Provinciale Staten van Zeeland enige jaren geleden als prioriteit vastgesteld. Hierdoor gesteund is dit onderdeel van mijn functie uitgebouwd tot een voorbeeld voor andere grensgebieden in Nederland. Grote waardering heb ik voor mijn collega's de heer Gouverneur Denys van Oost-Vlaanderen en de heer Gouverneur Breyne van West-Vlaanderen, die onze samenwerking met evenveel enthousiasme invulling geven en uitdragen.

'MEER GELD IN HET VERSCHIET VOOR VEILIGHEID ZEELAND'

Provinciale Zeeuwse Courant 07-12-2005 door Emile Calon

Zeeland krijgt in de nabije toekomst mogelijk meer geld voor veiligheid. In opdracht van minister Remkes (Binnenlandse Zaken) wordt gekeken of de financiering van met name de brandweer en de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) gekoppeld moet worden aan de risico's in de regio. Nu bepaalt met name het inwoneraantal en niet het risico dat gelopen wordt, hoeveel geld er beschikbaar is voor de regionale hulpdiensten.

Burgemeester J. Lonink (Terneuzen) en commissaris van de Koningin W. van Gelder zijn zeer verheugd over het onderzoek. Ze vinden het niet meer dan terecht dat het wordt uitgevoerd. Beide bestuurders hameren er allang op dat niet het inwonertal, maar de daadwerkelijke risico's maatgevend moeten zijn bij het verdelen van het geld voor veiligheid.

Van Gelder stelt niet voor niets dat de Westerschelderegio met al zijn transporten en (petro)chemische bedrijven het tweede risicogebied van Nederland is. Keer op keer blijft hij dat tegenover elke bezoekende bewindsman of -vrouw herhalen.

Lonink, ook voorzitter van het Zeeuwse veiligheidscollege, beseft dat er nog een fikse weg te gaan is voor er daadwerkelijk meer geld richting Zeeland komt. Tal van regio's en steden met betrekkelijk kleine risicoprofielen zullen alles in het werk stellen om er financieel niet op achteruit te gaan.

In een brief van directeur P. van Kalmthout (Binnenlandse Zaken, afdeling Bestuurlijke en Financiële Zaken) aan de gemeenten wordt melding gemaakt van het onderzoek. Hij schrijft dat er een scheefgroei is ontstaan in de verdeling van het geld voor veiligheid onder de regio's en gemeenten. Ook meldt hij dat de uitgaven voor rampenbeheersing, brandweer en sociale veiligheid in gemeenten de afgelopen jaren soms erg fors zijn gestegen.

Daar weet Lonink alles van. Hij wijst erop dat zijn gemeente het afgelopen jaar zes ton moest bezuinigen op allerlei uitgaven maar tegelijkertijd het budget voor de brandweer met zes ton moest verhogen.

Hij vindt dat zaken als de veiligheid op de Westerschelde en in de Westerscheldetunnel de spankracht van de Zeeuwse gemeenten ver te boven gaan. "Daar hoort het Rijk voor zorg te dragen."

Preventie

Het ministerie laat niet alleen kijken naar de verdeling van het geld over de verschillende regio's. Het vindt ook dat gemeenten beter moeten samenwerken op het terrein van preventie. Daarnaast vindt het dat de GHOR dringend versterkt moet worden.

Van Gelder waarschuwt ook allang dat gemeenten veel te weinig geld beschikbaar stellen voor deze dienst. Volgens het ministerie moeten de gemeenten op korte termijn een plan opstellen waarin ze laten zien hoe en wanneer de hulpdienst versterkt wordt.

Tolplein Westerscheldetunnel. (foto: Jaap Wolterbeek)

Uit het periodiek overleg tussen de veiligheidsplatforms van West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland zijn in 2005 de nodige initiatieven ontplooid en is de bestaande samenwerking gecontinueerd.

Op bestuurlijk niveau vindt regulier overleg plaats in de Vakgroep Veiligheid Euregio Scheldemond en in het Euregionaal Veiligheids Overleg Scheldemond. In een gezamenlijke vergadering op 17 januari te Gent zijn de afspraken voor 2005 vastgelegd. Op 22 november, eveneens te Gent, zijn deze activiteiten geëvalueerd en zijn de plannen voor 2006 geaccordeerd. Hieronder worden een aantal opvallende onderwerpen nader benoemd.

Euregionaal Rampenprotocol

De afspraken die in het Euregionaal rampenprotocol zijn vastgelegd hebben in 2005 hun belang bewezen. Tijdens oefeningen, zoals de Nationale Stafoefening nucleair in mei, maar ook tijdens de incidenten met het gestrande container-

schip Fowairret op de Westerschelde en tijdens de stroomstoring eind november in Hulst en omgeving, is de communicatie met België volgens de afspraken en naar tevredenheid verlopen.

Actualisatie Zwinregeling

De ramp met de Tricolor in 2003 vormde de aanzet tot de actualisering van de regeling ter bescherming van Het Zwin tegen olieverontreiniging. De Calamiteitenregeling Zwin, ondertekend door de burgemeesters van Sluis en Knokke-Heist, namens de Vlaamse Minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, namens de Nederlandse Minister van Verkeer en Waterstaat, door de Gouverneur van West-Vlaanderen en door mijzelf, wordt jaarlijks gezien op noodzakelijke aanpassingen. Bovendien wordt onderzoek naar betere technische beschermingsmiddelen bewaakt, en wordt jaarlijks geoefend. Ook zijn in 2005 beschermingsmiddelen verbeterd en is tweemaal grootschalig operationeel geoefend.

Project Nafase Rampenbestrijding

Per 1 december 2004 is in grensoverschrijdend verband gestart met het Project Nafase Rampenbestrijding. Doel is het ontwikkelen van een draaiboek voor alle aspecten van de nafase bij rampen. Behalve de provincie Zeeland werken hierin samen de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) Zeeland, en het Ministerie van Volksgezondheid van België. De Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep van het project.

Op 20 oktober vond te Philippine de presentatie plaats van de Leidraad Nafase. De Gouverneurs Denys en Breyne waren daar aanwezig en traden eveneens op als spreker. Namens de minister van BZK, roemde mevrouw Roelofs, directeur Brandweer en GHOR, de leidraad als een waardevol document dat van groot belang is voor gemeenten en andere overheden bij het organiseren van de 16 processen die de nafase kenmerken.

Project Grensoverschrijdende Veiligheid havengebied Gent-Zeeland Seaports

Met ingang van 1 maart is de Provincie Zeeland als projectlei-

der gestart met het INTERREG IIIa project 'Koppeling Veiligheidsplannen havens Gent en Zeeland Seaports'. De samenwerkende projectpartners zijn de provincies Zeeland en Oost-Vlaanderen, Havenbedrijf Gent, Zeeland Seaports, de gemeenten Terneuzen, Zelzate, Evergem, de stad Gent, Rijkswaterstaat Zeeland en de Vlaamse Dienst Scheepvaartbegeleiding Administratie Waterwegen en Zeewezen. De partners vormen de stuurgroep van het project, aangevuld met een aantal adviseurs. In het projectbureau is een deskundige van de Regionale Brandweer Zeeland en van de Brandweer Gent opgenomen. Gelet op de integrale benadering van dit project is een breed samengestelde klankbordgroep geformeerd.

Gestreefd wordt naar een optimalisering van de veiligheid in het grensoverschrijdend havengebied, zowel gericht op de in het gebied gesitueerde bedrijven als op de omgeving. Economische belangen, politionele veiligheid en rampenplanning gaan in dit project gelijk op. Op integrale wijze zullen de bestaande veiligheidsplannen aan beide zijden van de grens aan elkaar worden gekoppeld, en gebundeld worden tot één grensoverschrijdend veiligheidsplan. In de toekomst zal afstemming met andere havens in de Delta worden onderzocht.

'BIJVAL VOOR PLAN OEFENCENTRUM'

Provinciale Zeeuwse Courant 02-02-2006 door Emile Calon

De brandweercommandanten J. Meijering (Terneuzen) en J. de Feijter (Borsele) zien een tunneloefencentrum in het Zeeuwse zeer zitten. Ze voorspellen dat zo'n centrum flink wat brandweermensen uit Nederland en België zal trekken en dat het een bijdrage kan leveren aan een veiliger Zeeland. Zeker als zo'n centrum opgezet wordt in samenwerking met de Hogeschool Zeeland, aldus de beide commandanten.

Ook burgemeester J. Lonink van Terneuzen reageert enthousiast op de suggestie van commissaris van de Koningin W. van Gelder om na te denken over zo'n speciaal oefencentrum in het Zeeuwse. "Als we samen hier onze schouders onder zetten, moet zoiets mogelijk zijn."

Afgelopen dinsdag liet de commissaris tijdens een toespraak op de Hogeschool weten dat zo'n centrum niet misstaat in het Zeeuwse. Dan hoeven Zeeuwse hulpverleners niet meer naar het buitenland om te oefenen maar kunnen anderen juist naar Zeeland komen om daar ervaring op te doen in het bestrijden van calamiteiten in een tunnel, aldus Van Gelder.

Meijering en Lonink vertellen dat drie jaar geleden er reeds voorzichtig gedacht werd aan zo'n centrum. Er zijn toen verkennende gesprekken gevoerd met een bedrijf om samen zoiets op te zetten. Door andere prioriteiten is dat plan toen niet verder ontwikkeld.

Lonink denkt dat de tijd nu wel rijp is om verder na te denken over zo'n centrum. Vooral omdat er nu gesproken wordt met de NV Westerscheldetunnel over de tunnel en veiligheid. Hij maakt duidelijk dat zo'n centrum niet puur een overheidsaangelegenheid moet worden. "Zoiets moet in samenwerking met een bedrijf worden opgezet."

De Feijter gaat eens in de twee jaar met zijn mensen naar Zwitserland om daar te oefenen. Telkens moet hij dan 150.000 euro overmaken. Een centrum in de buurt kan dus flink wat geld besparen, zo geeft hij aan. De Terneuzense burgemeester vindt dat de Koegorspolder nabij Sluiskil een ideale plek is om zo'n oefencentrum te vestigen. Zo'n centrum zou volgens hem een positief effect kunnen hebben op de werkgelegenheid. En ook een versterking betekenen voor de kenniseconomie, aldus de burgemeester. "Zeker als er samengewerkt wordt met de Hogeschool."

Er zal verder een koppeling worden aangebracht tussen de communicatiemiddelen ten behoeve van een uniforme data-uitwisseling. Hiertoe wordt een communicatieprotocol voor crisis-situaties opgesteld, waarbij alle betrokken overheden, hulpdiensten en instanties op hetzelfde moment beschikken over dezelfde informatie.

Het project beoogt in juni 2006 het concept gereed te hebben

voor het Geïntegreerd Veiligheids Plan. Tevens zullen dan ook alle contracten met de eigenaren van de datasystemen van vervoer gevaarlijke stoffen moeten zijn ondertekend. Dan start de testfase van de digitale data-uitwisseling. In februari 2007 kan de eindversie van het Geïntegreerd Veiligheids Plan door de verantwoordelijk bestuurders worden ondertekend, waarna de koppeling van de data-systemen in definitieve versie wordt gepresenteerd.

'DE EUROPESE DIMENSIE VAN VEILIGHEID'

Omdat rampen zich niets van provincie- of landsgrenzen aantrekken, ligt het voor de hand dat ook de beheersing en bestrijding van rampen een grensoverschrijdend karakter hebben. Het veiligheidsbeleid van de provincie is daarom gebaat bij grensoverschrijdende, Europese samenwerking, die langs verticale en langs horizontale lijnen kan lopen.

In het zogenoemde 'verticale Europa' worden geldstromen en de implementatie van wet- en regelgeving geleid langs de hiërarchische lijn Brussel, nationale overheid, provincie en gemeente. Dit verticale Europa dient onder meer het veiligheidsbeleid van de provincie als het gaat om de beschikbaarheid van ladinggegevens van de scheepvaart. Wanneer er sprake is van een calamiteit, bijvoorbeeld een botsing van twee schepen op de Westerschelde, is openheid over deze gegevens van groot belang, zowel voor de rampbestrijding als voor de beoordeling van eventuele maatregelen op het terrein van de volksgezondheid. Openheid over ladinggegevens is echter alleen op Europees niveau te regelen, of af te dwingen, omdat de eenzijdige beschikbaarstelling ervan evidente concurrentienadelen kan opleveren. Nederland zou dat, eenzijdig, zelf ook nooit gewild hebben.

Een ander aspect van dit verticale Europa komt tot uitdrukking in het beginsel van de Europese solidariteit. De Europese Unie beschikt over een solidariteitsfonds, waarmee slachtoffers van overstromingen en andere natuurrampen hulp kan worden geboden. Dit fonds is opgericht naar aanleiding van de grote overstromingen in Duitsland enige jaren geleden. Maar als iets dergelijks nu in Nederland zou gebeuren, dan zouden wij ook een beroep op dat fonds kunnen doen.

Hiernaast bestaat ook een 'horizontaal Europa', waarin overheden op basis van gelijkwaardigheid met elkaar samenwerken. Deze samenwerking krijgt onder meer vorm in de verschillende Europese interregionale programma's op het terrein van veiligheid. Een goed 'Zeeuws' voorbeeld is het project ESCAPE. In dit project is de veiligheid van gebieden aan de zuidkant van de Noordzee onder de loep genomen.

Zeeland, Oost- en West-Vlaanderen en het Engelse Essex hebben in dit project gezamenlijk gewerkt aan een compleet hoogwater waarschuwingssysteem. Een onderdeel van dit project is de ontwikkeling van een systematiek om de betrokken landen in een vroegtijdig stadium voor stormvloed te kunnen waarschuwen. Tevens is een computersysteem ontwikkeld waarmee kan worden gesimuleerd wat er gebeurt als een dijk breekt. Een andere belangrijk component is de voorlichting aan de inwoners van de regio's. Zo is in Zeeland op scholen een project over de gevaren van hoogwater uitgevoerd, niet om de leerlingen bang te maken, maar vooral om ze voor te bereiden op de mogelijke gevolgen van een overstroming. Dit is een zeer succesvol project geweest, dat een vervolg heeft gekregen waarin nu meerdere Europese landen betrokken zijn. In het horizontale Europa wisselen we kennis en ervaringen uit op het gebied van hoogwater, we ontwikkelen gezamenlijk voorlichtingsprogramma's voor de bevolking en protocollen voor grensoverschrijdende samenwerking.

Zeeland heeft juist door de tragische Ramp van 1953 een enorme kennis opgebouwd op het terrein van overstromingen vanuit de zee. Die kennis kent iedereen van de Deltawerken, maar zij gaat nog veel verder. Zeeuwen weten bijvoorbeeld bij uitstek hoe ze om moeten gaan met landerijen en gebouwen die in zout water hebben gestaan. Zij weten ook hoe je na een ramp als deze de maatschappij weer opbouwt, de infrastructuur herstelt, de industrie weer een plaats geeft en hoe je om moet gaan met de trauma's na zo'n ramp. Die kennis bestaat niet alleen bij de bouwdienst van rijkswaterstaat, maar ook bij aannemers, vaklieden, kortom, bij een groot deel van de bevolking. Die kennis moet Zeeland niet voor zichzelf houden, maar aanbieden aan de rest van de wereld. Daarom heeft de provincie in het Europese project Chain of Safety het initiatief genomen om nader onderzoek te doen naar een Europees kenniscentrum voor overstromingsrampen.

Bevordering grensoverschrijdende samenwerking politiediensten

Dankzij het nieuwe Benelux-verdrag wordt het voor politiediensten onder voorwaarden mogelijk politiebevoegdheden in het buurland uit te oefenen. In het 'burenoverleg politie', waarbij één van mijn medewerkers betrokken is, zijn afspraken gemaakt voor onder andere concrete samenwerking op het terrein van milieucontroles, verkeerscampagnes en -controles, drugsaanpak en gemengde patrouilles. In 2005 zijn hier de eerste stappen in gezet.

Europese samenwerking in het kader van de INTERREG-programma's

Algemeen

De Europese Unie (EU) wil dat de ruimte in de Europese landen zich harmonisch en duurzaam ontwikkelt en dat de kwaliteit ervan verbetert. Om dat voor elkaar te krijgen heeft de EU Interreg ingesteld: een programma dat Europese subsidies verleent aan creatieve en vernieuwende samenwerkingsprojecten. De provincie Zeeland geeft prioriteit aan de bevordering van kennisuitwisseling en samenwerking. In dit kader is in 2003 het project ESCAPE (European Solutions by Co-operation And Planning in Emergencies (for coastal floodings) uitgevoerd. Op dit moment is Zeeland 'leading partner' in 2 projecten, te weten AWARE en Chain of Safety. Het laatste is een vervolg op het project ESCAPE.

AWARE

De provincie Zeeland is leading partner in het Europese project AWARE (Attention to Warning And Readiness in Emergencies). De andere partners zijn Oost- en West-Vlaanderen (België), Essex en Kent (Groot-Brittannië), Taurage (Litouwen), Hajdú-Bihar (Hongarije), Bihor en Arad (Roemenië) en Sovetsk (Rusland). Het cluster Openbare orde en Veiligheid (OOV) heeft een voortrekkersrol binnen dit project.

AWARE draait om grensoverschrijdende samenwerking bij rampen, die zowel het gevolg kunnen zijn van een natuurlijke als een menselijke oorzaak, het versterken van de kwaliteit in rampenbestrijding en het op gang brengen van een risicobewustwordingsproces.

De bestaande informatie- en communicatiekanalen zijn toegespitst op de lokale bevolking terwijl de gevolgen van een ramp verder reiken dan de landsgrenzen. Het project moet er voor zorgen dat de verschillende communicatiestructuren en boodschappen aan weerszijden van de grens, voor, tijdens en na een ramp, goed op elkaar worden en blijven afgestemd. Daarnaast worden bestuurders bewust gemaakt van de effecten van hun beslissingen op het buurland en van de noodzaak om de autoriteiten daar goed te informeren. Het project heeft een looptijd van 3 jaar en zal in december 2007 worden afgerond. Meer informatie over project AWARE is te vinden op www.project-aware.com.

Chain of Safety

Het project ESCAPE is zo succesvol verlopen dat de deelnemende partners besloten hebben om een nieuw Interreg IIIB NSR project op te zetten, dat de naam Chain of Safety heeft gekregen. Alle landen rondom de Noordzee hebben kennis en ervaring op het gebied van rampenbestrijding bij overstroming. Het project Chain of Safety is erop gericht om een netwerk te vormen, dat de samenwerking tussen alle kustregio's in het Noordzeegebied in de hele veiligheidsketen zal bevorderen. Inmiddels hebben zeven partners het projectvoorstel ondertekend: het ministerie van BZK, het Rijksinstituut voor Kust en Zee, het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Deense Kust Autoriteit, het ministerie van Binnenlandse Zaken van Sleeswijk-Holstein, de Essex County Council en de provincie West-Vlaanderen. Hoewel het partnerschap in eerste instantie beperkt is, is het de bedoeling om binnen het project meer partijen te betrekken en zo tot een rampbestrijdingsplan voor overstromingen in het gehele Noordzeegebied te komen.

Andere doelstellingen van het project zijn:

- Inventarisatie en beschrijving van procedures en aanpak van overstromingsrampen in verschillende kustregio's;
- Vastleggen van regiogrensoverschrijdende procedures in één document;
- Opzetten van een centraal depot voor hulpverleningsmateriaal;
- Opzetten van een aquatisch kenniscentrum.

Het projectvoorstel voor Chain of Safety is op 30 november 2005 ter goedkeuring aan het Interreg NSR IIIB aangeboden. Het voorstel is inmiddels goedgekeurd en van start gegaan.

Politiezaken

In 2005 zijn door de politie Zeeland twee kerntransporten begeleid. Eén transport van La Hague naar Borsele en één van Borsele naar La Hague. Hiervoor werd een bijstandaanvraag ingediend, maar de transporten leidden niet tot problemen. Wel was er vanuit Greenpeace aandacht voor de opslag van kernafval. Twee ludieke acties bij de kerncentrale Borsele moesten de aandacht hierop vestigen. Deze acties werden door de politie snel beëindigd en tegen verschillende demonstranten werd proces-verbaal opgemaakt.

Voorts is door de politie Zeeland een aantal keren bijstand verleend bij onder andere voetbalwedstrijden en werd bijstand gevraagd ten behoeve van het VNG-congres in Goes, het bezoek van Hare Majesteit Koningin Beatrix aan Zeeland en bij de stranding in de Westerschelde van containerschip de Fowairet voor de kust van Hulst.

Representatie

25 jaar Koningin Beatrix en Zeeland

In 2005 vierde Hare Majesteit Koningin Beatrix haar zilveren regeringsjubileum en dat is in Zeeland niet onopgemerkt voorbijgegaan. Op vrijdag 10 juni 2005 bezocht de Koningin Veere en Goes. In september werd voorts de Zeelandmaand georganiseerd, die in het teken stond van de band tussen het Koninklijk Huis en Zeeland.

Jubileumbezoek

Het jubileumbezoek van de Koningin begon op vrijdagmiddag 10 juni in Veere, waar zij als Markiezin van Veere werd ontvangen. De traditie rondom 450 jaar Markizaat Veere werd in ere

gehouden door een speciaal geschreven Markizaatslied, gezongen door leerlingen van de Veerse basisscholen, de goed gevulde Markizaatsbeker van Maximiliaan van Bourgondië en een heildronk op Veere en haar inwoners.

Van verleden naar heden en toekomst was een kleine stap. De Koningin sprak met het college van Gedeputeerde Staten aan de hand van de nota Delta in Zicht over de kansen, bedreigingen en uitdagingen voor de provincie Zeeland. Actuele thema's als de verdieping van de Westerschelde, natuurcompensatie, de Westerschelde Container Terminal, werkgelegenheid, visserij, aquacultuur, toerisme en recreatie werden besproken. Het volgende programmaonderdeel ging van een citaat van

*Hare Majesteit Koningin Beatrix en de commissarissen van de Koningin bij de afsluiting van haar jubileumbezoeken aan de provincies.
(foto: Max Koot Studio, Den Haag)*

Nescio, via een schilderijtje van Toorop naar een 3-dimensionale presentatie over een hotel in het Veerse Meer, geprojecteerd in een paraplu. Een tentoonstelling in de Schotse Huizen schetste een beeld van de geschiedenis en de toekomst van het Veerse Meer.

Tijdens de vaartocht van Veere naar Wolphaartsdijk werd een aantal onderwerpen uit de gebiedsvisie 'Rondom het Veerse Meer' toegelicht. De Koningin sprak onder andere met de projectleider van de gebiedsvisie, enkele burgemeesters, een restauranteigenaar, een stedenbouwkundige en een aantal beleidsmedewerkers van provincie, gemeenten en rijkswaterstaat. De onderwerpen varieerden van waterkwaliteit tot Middelburg aan het Veerse Meer. Een aantal gesprekken vond plaats op het bovendek van de rondvaartboot. Zowel bij het vertrek uit Veere en de aankomst in Wolphaartsdijk was een groot aantal schepen, ook van het Zeeuws Maritiem Erfgoed, op het water.

Na een feestelijke aankomst in Wolphaartsdijk vertrok het gezelschap per hofbus naar Goes voor een bezoek aan de streekproductenmarkt. Koningin Beatrix bezocht alle standhouders en kreeg uitleg over een groot aantal Zeeuwse streekproducten. Van mosterd tot kreeft en van bier tot brood, ijs en crèmes. De rondgang over de markt werd muzikaal omlijst door de Zeeuwse Muzikanten. Met een hoedenshow door de twee Zeeuwse Missen Nederland 2004 en 2005, Sanne de Regt en Miranda Slabber, kwam een einde aan het jubileumbezoek aan Zeeland. Na een afscheidsreceptie in het Stadhuis op de Markt vertrok de Koningin aan het eind van de middag.

De belangstelling van de Zeeuwse bevolking voor het bezoek aan Veere, Wolphaartsdijk en Goes was groot en maakte het bezoek tot wat het was: gezellig, ontspannen en sfeerol.

September Zeelandmaand

Door het Nationaal Comité Zilveren Regeringsjubileum HMK was bij de provincies de vraag neergelegd om naast het jubileumbezoek tevens op een andere wijze aandacht te besteden aan het jubileum van de Koningin. De provincie Zeeland besloot om in samenwerking met een aantal organisaties in de maand september activiteiten te organiseren die een raakvlak hadden met het Huis van Oranje.

Met het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen werd een vijftal lezingen georganiseerd over het Koninklijk Huis door de eeuwen heen. Het Zeeland Nazomer Festival verzorgde een optreden van Ellen ten Damme met het Jazz Orchestra van het Concertgebouworkest en het Nazomerzingen op het Abdijplein. Beide activiteiten werden zeer druk bezocht. Film by the Sea organiseerde een zogenaamde Afrikaanse avond, waar de première plaatsvond van de film Shooting Dogs. Met de

gemeente Sluis en de Stichting Aardenburg Cultureel organiseerden wij een gedichtenwedstrijd rondom het thema 25 jaar Beatrix. De Zeelandmaand werd afgesloten met de 'Prinselijke Rondleidingen' door de Abdij en de première van de met Omroep Zeeland gemaakte dvd "Oranje ontmoet Zeeland". De dvd, die aan alle Zeeuwse Oranjeverenigingen is toegestuurd, bevat beelden van bezoeken aan Zeeland door de Koninginnen Wilhelmina, Juliana en Beatrix.

De belangstelling voor de activiteiten die wij in deze Zeelandmaand hebben georganiseerd was groot. De werkwijze waarbij thema gekoppeld wordt aan cultuur en ontspanning, blijkt een succesvolle formule.

Four Freedoms Awards

Sinds 1982 worden in de even jaren in Middelburg en in de oneven jaren in Hyde Park (New York) de Franklin D. Roosevelt Four Freedoms Awards uitgereikt. In oktober ben ik samen met het bestuur van de Roosevelt Stichting en enkele provinciale vertegenwoordigers afgereisd naar de Verenigde Staten om de uitreiking bij te wonen.

De laureaten in 2005 waren:

• Bill Clinton	Four Freedoms Medal
• Tom Brokaw	Freedom of Speech
• Marsha J. Evans	Freedom from Want
• Cornel R. West	Freedom of Worship
• Lee H. Hamilton en	
• Thomas H. Kean	Freedom from Fear

In 2005 zijn tevens de voorbereidingen gestart voor de uitreiking van de Four Freedoms Awards in Middelburg in 2006. De organisatie is breder opgezet, onder meer omdat de daadwerkelijke uitreiking dit jaar voorafgegaan zal worden door een aantal zogenaamde 'side events', de Four Freedoms Events. Er worden verschillende bijeenkomsten georganiseerd, waarin het gedachtegoed van de Four Freedoms en de achtergrond van de laureaten aan de orde kunnen worden gesteld.

Ambassadeursbezoeken

Jaarlijks ontmoet ik Ambassadeurs van verschillende landen. Deze ontmoetingen worden onder meer gebruikt om, waar nodig, actuele zaken te bespreken en bieden tevens een mogelijkheid voor het Zeeuwse bedrijfsleven zich aan 'het buitenland' te presenteren.

Op 20 april 2005 bracht de Ambassadeur van Marokko, de heer El Mhamdi, een bezoek aan de gemeenten Sluis in Zeeland. Samen met burgemeester Sala zijn gesprekken gevoerd met de Stichting Sluis Promotie, de Middenstandsvereniging Sluis en enkele ambtenaren van de gemeente.

Tevens is een bezoek gebracht aan het Zwin en aan de Wereldvredesvlam in Cadzand.

Op 27 april 2005 bezocht de Ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk, Lady Agnes Budd, Zeeland. Met haar bezocht ik het staalconstructiebedrijf Heerema in Vlissingen, dat in 2005 een miljoenenorder heeft binnengehaald van het Britse energiebedrijf RWE, waarvoor het een gasproductieplatform bouwt. Na dit bezoek zijn tijdens de lunch op het provinciehuis introductions verzorgd door de bedrijven Varian BV uit Middelburg en Koninklijke Zeelandia H.J. Doelman BV uit Zierikzee. Het bezoek werd afgesloten met een kennismaking met burgemeester Schouwenaar en een historische wandeling door Middelburg.

Overige bezoeken en activiteiten

European Days

Op 7 en 8 april 2005 heb ik het Liaison Committee van de European Days of State Territorial Representatives in Zeeland ontvangen. Deze delegatie van vertegenwoordigers van regionale overheden in Europa is een programma aangeboden in het kader van Openbare Orde en Veiligheid. Daarbij is met name ingegaan op de doelstellingen en de Zeeuwse ervaringen met de Interregprojecten Escape (European Solutions by Cooperation And Planning in Emergencies) en Aware (Attention to Warning And Readiness in Emergencies).

Visserij

In mei werd de jaarlijkse bijeenkomst van het European Committee DG-Fish met de directeurs van de nationale visserij-instituten (EFARO) in Zeeland georganiseerd. De bijeenkomst had als thema 'Innovatie Zeecultuur (aquacultuur)'. Dit thema heeft het college van Gedeputeerde Staten doen besluiten het gezelschap in Middelburg te ontvangen. Op 19 mei heb ik hen in het Abdijcomplex welkom geheten en een avondprogramma aangeboden.

Natuur en milieu

De Federation for Environmental Education (FEE) Nederland organiseerde op 16 en 17 juni samen met de FEE België de jaarlijkse Algemene Vergadering. De FEE is in 1981 opgericht met als doel de ontwikkeling en uitvoering van programma's op het gebied van natuur- en milieueducatie te bevorderen. FEE Nederland richt zich daarbij specifiek op activiteiten op educatie en voorlichting over natuur- en milieuproblemen. Daarmee wil de federatie kennis, inzicht en betrokkenheid ontwikkelen en maatregelen stimuleren waardoor de natuur, het milieu en de bewustwording hiervan worden verbeterd. Omdat de provincie Zeeland natuur en milieu hoog in het vaandel heeft staan, is besloten de Algemene Vergadering van de FEE op 17 juni

2005 in Zeeland te ontvangen en is voor deze vergadering is een programma samengesteld in het kader van natuurbeheer.

Vreemdelingen en minderhedenbeleid

Tijdens een gesprek begin 2005 had Minister Verdonk te kennen gegeven graag een bezoek aan de provincie Zeeland te willen brengen. Dit bezoek heeft op 7 november plaatsgevonden. Voor de minister is een programma samengesteld waarin onder meer aandacht is besteed aan het vreemdelingen- en uitzetbeleid, met name met betrekking tot de veiligheidsaspecten en de huisvestingsproblematiek van allochtonen. Samen met de minister zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de Koninklijke Marechaussee, de Vreemdelingenpolitie en met bedrijven over hun ervaringen met en de veranderingen in dit beleid in de loop der jaren. Tevens is aandacht gegeven aan enkele projecten waarin allochtonen samenwerken met autochtonen.

Woningbouw, waterbeheer en ecologie

Op 12 oktober bezocht een delegatie uit Maleisië Zeeland. De aanleiding voor dit bezoek was de ontwikkeling van twee groot-schalige woningbouwprojecten in Maleisië, waarin waterbeheer en ecologie op een bijzondere manier met elkaar worden gecombineerd ten behoeve van een modern en duurzaam woonmilieu. Tijdens het bezoek aan Nederland heeft het Maleisische gezelschap een indruk gekregen van integraal watermanagement en woningbouw, zoals dat in Nederland ontwikkeld is. Tijdens een bezoek aan de gemeente Vlissingen is onder meer de stadsontwikkeling op het voormalige Scheldeterrein aan de orde gekomen. Later op de dag heeft het gezelschap een bezoek gebracht aan Neeltje Jans, waarbij de geschiedenis van de Stormvloedramp en de totstandkoming van de Deltawerken is toegelicht. De Deltawerken staan wereldwijd bekend als boegbeeld van de overwinning in de vaderlandse strijd tegen het water en deze werken worden geschaard onder de meest toonaangevende ingenieurs-meesterwerken in de wereld.

Overige taken

Ombudsfunctie commissaris van de Koningin

“Onverminderd artikel 2, eerste lid, kan de commissaris een ieder belast met bevoegdheden in de openbare dienst verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij deze instructie opgedragen taken. Aan deze verzoeken dient te worden voldaan”.

Het hierboven geciteerde wetsartikel (artikel 10 Ambtsinstructie van de commissaris van de Koningin) is een uitvloeisel van het in de Grondwet neergelegde petitierecht. Een ieder kan zich tot mij richten en mij aanschrijven over allerlei, vaak actuele, onderwerpen. Per jaar gebeurt dat gemiddeld zo'n 30 maal. In 2005 is het aantal bemiddelingsverzoeken in vergelijking met

voorgaande jaren toegenomen. Ik ben bijna 50 maal aangeschreven over uiteenlopende onderwerpen. Een grove onderverdeling op onderwerp, levert het volgende beeld op:

Bemiddelingsverzoeken 2005

Onderwerp	% bemiddelingsverzoeken
Handelen overheid	32%
Openbare Orde en Veiligheid	19%
Immigratievraagstuk	8%
Handelen provincie	8%
Overig	33%
Totaal	100%

*Op het bedrijf Topsy Baits, aan de boorden van de Oosterschelde nabij Wilhelminadorp wordt op 17 hectare zaggers gekweekt.
(foto: B. Meijering Topsy Baits)*

Een substantieel gedeelte van deze bemiddelingsverzoeken betreft het handelen van de overheid zelf (32%). Het kan hierbij zowel gaan om het handelen van de provincie Zeeland als om het handelen van andere overheden. Deze bemiddelingsverzoeken hadden onder meer betrekking op discriminatie, verkeersproblemen en gemeentelijke herindeling.

Daarnaast had nog eens 8% van de bemiddelingen in meer of mindere mate, betrekking op het handelen van de provincie Zeeland zelf. Met name de problematiek rondom de facturering door Delta N.V. (waarvan de provincie aandeelhouder is) had hierin een groot aandeel (57%).

Wat het afgelopen jaar met name opviel, was het aantal bemiddelingsverzoeken dat betrekking had op openbare orde en veiligheid (19%). Dit was vooral goed te merken rondom de ramp als gevolg van de orkaan Katrina in de Verenigde Staten. Een aanmerkelijk deel van deze verzoeken kwam dan ook rond de periode september/oktober bij mij binnen. Een weliswaar kleiner deel (8%), maar daarom niet minder actueel, betrof een aantal brieven inzake het immigratievraagstuk.

Traditioneel wordt het grootste deel van de verzoeken (33%) gevormd door de categorie "overig". Deze categorie wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan onderwerpen, van mantelzorg tot de schending van mensenrechten, van subsidieaanvragen tot voetbaltickets.

Burgerjaarsverslag

Sinds de invoering van de Wet Dualisering Provinciebestuur is de commissaris van de Koningin op grond van artikel 175 van de Provinciewet verplicht om in een Burgerjaarsverslag jaarlijks aan Provinciale Staten te rapporteren over de kwaliteit van de provinciale dienstverlening en over de kwaliteit van de procedures op het vlak van de burgerparticipatie.

In 2005 heb ik mijn tweede Burgerjaarsverslag opgesteld. Ik beschouw dit jaarverslag als een verantwoordingsdocument op basis waarvan Provinciale Staten het college van Gedeputeerde Staten kunnen aansporen om zaken op het gebied van de provinciale dienstverlening te beïnvloeden en te verbeteren. Provinciale Staten kunnen op basis van het jaarverslag, waar nodig, zelf actie ondernemen waar het de bevordering van de burgerparticipatie aangaat.

Nevenfuncties

Als commissaris van de Koningin vervul ik uit hoofde van mijn ambt verschillende nevenfuncties. Dit zijn de zogenoemde qualitate qua nevenfuncties. Daarnaast vervul ik verscheidene functies die niet direct uit mijn ambt voortvloeien (niet-qualitate qua), maar die wel een meerwaarde kunnen hebben voor onder meer de belangenvertegenwoordiging van de provincie Zeeland. Hieronder ziet u een overzicht van de nevenfuncties die ik in 2005 heb vervuld.

Twee van deze functies zijn voor een nadere beschouwing uitgelicht.

Qualitate qua nevenfuncties

- bestuurslid Stichting Ruyteriana;
- (plv.) lid Comité van de Regio's (EU);
- vice-voorzitter Commissie Duurzame Ontwikkeling van het Comité van de Regio's;
- lid Congres voor Regionale en Lokale Autoriteiten in Europa;
- voorzitter Evaluatie Raad Landelijk Gebied;
- voorzitter Prins Bernhard Cultuurfonds, afdeling Zeeland
- voorzitter Rooseveltstichting;
- voorzitter Scheldemondraad;
- voorzitter Zeeuws Tijdschrift.

Niet-qualitate qua nevenfuncties

- voorzitter Bestuurlijk-Maatschappelijke Deelraad van de Nautische Adviesraad Schelderegio;
- voorzitter Landelijke evaluatiecommissie kennisinfrastructuur (ICES/KIS);
- voorzitter Grootschalige Basis Kaart Nederland (GBKN);
- voorzitter Groei en Bloei / Koninklijke Maatschappij Tuinbouw- en Plantkunde;
- voorzitter Innovatieplatform Aquacultuur;
- voorzitter Meyendel Comité Natuurbeheer (duingebied drinkwaterbedrijf Zuid-Holland);
- voorzitter Provinciale Commissie Omgevingsbeleid;
- voorzitter Stichting Aqua for All (A4A);
- voorzitter Stichting Erkenning Installatiebedrijven;
- voorzitter Stichting Waterleiding Museum;
- voorzitter van de Kustvereniging.

'CULTUURMOSLAG IN DE SCHELPIERSECTOR: HET INNOVATIEPLATFORM AQUACULTUUR'

Eind januari 2004 is door minister Veerman (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) het Innovatieplatform Aquacultuur ingesteld. Het voorzitterschap van het innovatieplatform is één van mijn niet-qualitate qua nevenfuncties. De missie van dit platform is een bijdrage te leveren aan de duurzame ontwikkeling van de aquacultuur in Nederland. Onder aquacultuur wordt verstaan de kweek van schaal- en schelpdieren, vissen en andere aquatische organismen, zoals algen.

Oesterputten (foto: Jaap Broodman)

Om de ontwikkeling van de aquacultuur te stimuleren heeft het innovatieplatform een aantal speerpunten vastgesteld die zich met name richten op de visteelt, schelpdierculturen en andere vormen van zilte teelt. De belangrijkste speerpunten zijn:

- Duurzaamheid in de viskweek, met name de verdere ontwikkeling van recirculatiesystemen waarmee vis op land op een duurzame wijze geproduceerd kan worden. Daarbij gaat de aandacht onder meer uit naar dierenwelzijn, diergezondheid en de kwaliteitsaspecten van vis. Op termijn zal deze sector voldoende kritische massa moeten bereiken om een daadwerkelijk alternatief te vormen voor de 'wilde visvangst';
- Meer aandacht voor (de wensen van) de consument, waarbij de nadruk ligt op een meer marktgerichte in plaats van een aanbodgerichte benadering;
- De ontwikkeling van alternatieven voor het invangen van mosselzaad op geschikte substraten en installaties;
- Het verzaaien van kokkelbroed op kweekpercelen;
- Gecombineerde teelt van zilte gewassen, schelpdieren en vissen.

Voor de verwezenlijking van deze speerpunten zijn kennis en onderzoek nodig. Het innovatieplatform heeft daarom een kennisagenda opgesteld. Daarnaast wordt op voorspraak van het platform regelgeving aangepast en beleidsmatig ruimte gecreëerd voor innovatieve aquacultuurprojecten.

Het platform heeft in 2005 verschillende workshops georganiseerd om initiatieven op het gebied van mosselzaadinvang te realiseren. Inmiddels zijn 12 experimenten van start gegaan. Ook zijn workshops gehouden over de financiering voor innovatieve aquacultuurprojecten en de kweek van nieuwe soorten. In opdracht van het innovatieplatform heeft het expertisecentrum van het ministerie van LNV voorts een studie uitgevoerd naar de ontwikkeling van de aquacultuur in een aantal Europese landen.

Mede dankzij de activiteiten van het Innovatieplatform Aquacultuur heeft er in de schelpdiersector een cultuuromslag, een attitudeverandering, plaatsgevonden. Zo heeft de sector nu ook zelf een innovatieagenda opgesteld en komen betrokkenen zelf met nieuwe initiatieven op het gebied van aquacultuur.

De workshops hebben bijgedragen aan het ontstaan van een 'sense of urgency' en aan het bewustzijn dat de ontwikkeling van alternatieven voor de wilde visvangst het belang van eventuele concurrentievervalsingen verre overstijgt. Daarmee is mijns inziens voldaan aan twee van de voorwaarden voor de verdere ontwikkeling van de kenniseconomie in Nederland. Om de kenniseconomie tot stand te brengen is namelijk meer nodig dan alleen technologie en geld. Een algemeen gedeeld gevoel van urgentie en de bereidheid om risico's te nemen zijn zeker zo belangrijk en vormen een belangrijke voedingsbodem voor innovatie.

Het Innovatieplatform Aquacultuur is voornamelijk voor een periode van 2 jaar ingesteld. De schelpdiersector staat daarna 'zelf aan de lat' om een vervolg aan de activiteiten van het innovatieplatform te geven. Na afloop van de periode van twee jaar zal het functioneren van het platform worden geëvalueerd en wordt de Tweede Kamer over de resultaten geïnformeerd.

'EUROPA EN DE REGIO'S'

Het besef leeft dat de regio's een centrale rol vervullen bij de uitvoering van Europese programma's en de toepassing van Europese wetten en regels. Het zijn de regio's die het Europese beleid realiseren en succesvol kunnen maken. En niet voor niets zijn het meestal Gedeputeerden, vertegenwoordigers dus van lokale overheden, die Europese projecten trekken. De invloed van Europa in de regio's is groot. Zo is ruim driekwart van alle provinciale milieuwetgeving gebaseerd op wetten en regels die uit Brussel afkomstig zijn.

De Europese vlag en de vlaggen van de lidstaten van de Europese Unie. (bron: Audiovisuele service van de Europese Commissie)

Tot 1994 hadden de regio's echter bijzonder weinig mogelijkheden om hun ervaringen, hun kennis en inzichten te delen in Europa en daarmee ook weinig ruimte om hun stem te laten horen. Het groeiende besef van het wederzijdse belang van Europa en de regionale overheden heeft op de Top van Maastricht geleid tot de oprichting van het Europese Comité van de Regio's. Dit Comité bestaat uit regionale en lokale bestuurders uit de 25 lidstaten van de Europese Unie (EU) en kan gevraagd en ongevraagd adviezen verstrekken aan de Europese Commissie. Deze adviezen hebben betrekking op regionaal ontwikkelingsbeleid en de Europese Structuurfondsen, milieu, landbouw en plattelandontwikkeling, verkeer en vervoer, in het bijzonder Trans-Europese netwerken, het stadsbeleid, de ruimtelijke ordening, het onderwijs-, cultuur-, jeugd- en sportbeleid en sociale prioriteiten. Binnen het Comité van de Regio's werken verschillende commissies, waarin bijna alle voorstellen van Europese Commissie aan de orde komen.

In de advisering aan de Europese Commissie vervult het Comité van de Regio's een rol in het verticale Europa (Zie UITGELICHT: De Europese dimensie van veiligheid). Daarnaast is het Comité een groot pleitbezorger van de horizontale samenwerking met het oog op het belang van kennisuitwisseling in Europees regionaal en lokaal verband. De mogelijkheid om de lagere overheden in de nieuwe lidstaten van de EU te ondersteunen in hun ontwikkeling vormt een ander motief voor de verdere uitwerking van het horizontale Europa. Op dit laatste gebied is het Comité ook zelf actief door het organiseren van symposia met regionale en lokale bestuurders uit de nieuwe lidstaten.

Het Comité van de Regio's kan, voor regionale en lokale overheden, maar ook voor belangenorganisaties, een uiterst nuttige voorhoede rol vervullen, omdat bijna alle voorstellen van de Europese Commissie wel in een commissie aan de orde komen. In de commissie Duurzame Ontwikkeling zijn dat bijvoorbeeld bijna alle Europese strategieën op milieugebied. Daarbij komen onder meer onderwerpen als bodem, luchtverontreiniging, hergebruik van afval, stedelijke omgeving, klimaatverandering, het tegengaan van de uitstoot van auto's en de richtlijn voor de nationale emissieplafonds voor bepaalde luchtverontreiniging aan de orde.

Er is kritiek op het Comité. Het zou te langzaam werken en te laat komen met adviezen en informatie. Dat klopt in sommige gevallen ook, maar het Comité bestaat pas tien jaar. Het moet zijn weg nog zoeken en zijn plaats nog veroveren, maar het is op de goede weg.

Dat blijkt bijvoorbeeld uit de evaluatie van de landfill directive. Enige jaren geleden is een richtlijn uitgevaardigd over hoe in Europa moet worden omgegaan met stortafval en stortplaatsen. De Europese Commissie heeft aan het Comité van de Regio's gevraagd de implementatie van deze richtlijn te evalueren. Het directe contact met de regio's was de belangrijkste reden. De kennis en ervaring van de leden kon zodoende optimaal worden ingezet en bovendien was het zo mogelijk om voorbeelden uit verschillende regio's bij het advies te betrekken. Deze manier van uitwisseling van kennis en ervaring zal in de toekomst vaker worden toegepast. Het Comité van de Regio's staat inmiddels op het netvlies van de Europese Commissie en zal waarschijnlijk vaker worden ingezet om advies te geven.

Het Comité van de Regio's kan een nuttige functie vervullen in de vorming van en het verder inhoud geven aan het zogenaamde 'horizontale Europa' van de toekomst. Dat impliceert dat regio's en steden maximaal inzetten op uitwisseling van ervaringen en beste praktijkvoorbeelden. Dat bevordert het innovatieve karakter van de lokale en regionale gebieden van Europa en spoort volledig met de Europese strategie, die erop is gericht om van Europa het meest kennisinnovatieve werelddeel te maken in 2010.